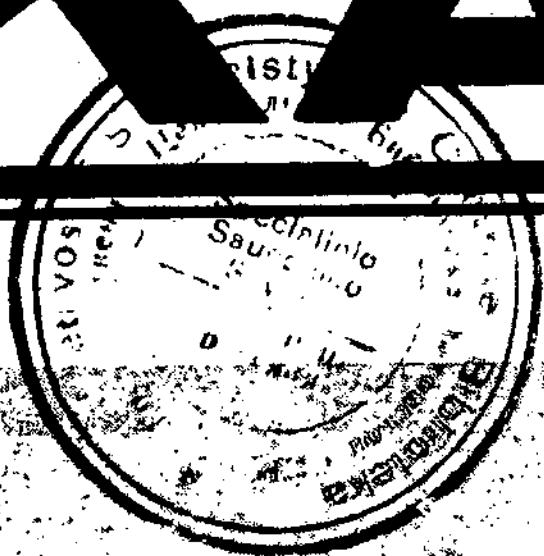

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 48

Gera bičiulį visi pažįsta

Virš. Balčiūno foto

Politikos apžvalga

Žemės bankas mažins %. Peržiūrėjus sutartį su švedų degtųjų sindikatu, buvo sumažinti už duotą švedų paskolą %. Ši švedų paskola yra daugiausia naudojama žemės ūkio kėlimui ir todėl Žemės banko žinioje. Dabar Žemės bankas nutarė ūkininkams sumažinti procentus. Vietoj 7½%, nuo Naujų metų bus mokama tik 6%. Be to, Žemės bankas dar palengvina ir skolų grąžinimą.

Sumažinus % už duodamas paskolas, bus sumažinta palūkanos ir už išleistus Žemės banko įkaito paskolos lakštus. Iki šiol Žemės bankas mokėjo 7%, po naujų metų mokės tik 5½%. Visi turintieji Žemės banko įkaito paskolas lakštus gali grąžinti arba iškeisti naujais.

Vilniaus kraštas. Lenkai išleido naują mokyklų įstatymą, kuris yra smarkiai nukreiptas prieš privatinės mokyklas. Privatinės mokyklos Lenkijoje daugiausia priklauso mažumoms: lietuviams, gudams, žydoms, vokiečiams ir kt. Todėl lenkai stengiasi mokykloms sudaryti tokias sąlygas, kad jos pačios turėtų užsidaryti. Pagal šitą naują įstatymą yra nustatyta mokomojo kambario plotas, kuris turi būti nemažesnis kaip 50 kv. metrų 40 cent.; aukštis turi būti 3 mt. 20 cent.; langų dydis turi būti lygus vienam penktadaliui mokyklos dydžio. Mokyklos yra laikomos netinkamomis, jei arti jų yra šulinys arba netinkamai sutvarkytos išvietės. Visi šitie reikalavimai lenkiškoms mokykloms nėra taikomi. Šiam įstatymui įsigalėjus, vargu ar rasis tokių mokyklų butų, kurie atitiktų anksčiau minėtas sąlygas. Šie reikalavimai statomi visai neatsižvelgiant į mokinių skaičių. Yra daug mokyklų, kuriose mokosi tik 15–20 mokinių. Kam gi reikalinga tokiai nedidelei mokyklai didžiulė patalpa? Aišku, kad tik yra lenkų noras varžyti mažumas, kurios Lenkijoje sudaro apie trečdalį bendro gyventojų skaičiaus.

Lenkija. Šio mėnesio 10 d. Varšuvoje buvo atidaryta estų ir latvių kalbų kursai. Kursai yra skiriami karininkams ir lenkų šaulių sąjungos nariams. Kursų atidaryme dalyvavo įgaliotas ministeris ir nepaprastas Estijos pasiuntinys Karolis Pusta, įgaliotas ministeris ir nepaprastas Latvijos pasiuntinys Algirdas Grosvaldas, Estijos karo atašė gen. štab. pulk. leit. J. Rand, Latvijos karo atašė gen. štab. pulkininkas leit. A. Vinteris, keletas lenkų ministerių ir didelis skaičius aukštų lenkų karininkų ir valdininkų.

Kursus atidarė vyr. šaulių sąjungos komendantas pulk. leit. Rusin. Savo kalboje pabrėžė, kad kalbų žinojimas leis arčiau šioms valstybėms susiartinti. Po jo kalbėjo Latvijos pasiuntinys ir Estijos. Pastarasis pabrėžė, kad šitie kursai esą prisidėsia Pabaltijo valstybių sąjungos sudaryme, kuri, jei ne dabar, tai ateity turėsianti įvykti. Abiejų kalbos buvo sutiktos su didžiausiu triukšmu.

Vokietija. Šiomis dienomis atsistatydino Papeno kabinetas. Nors Papenas prieš tai labai stipriai jautėsi, tačiau įvykęs Berlyne susisiekimo tarnautojų streikas ir gana griežtas atskirų valstybių pasipriešinimas privertė kanclerį atsistatydinti. Naujo kabineto sudarymo reikalu daugelio partijų vadai lankėsi pas Hindenburgą. Po įvairių pasitarimų su partijų lyderiais, kabinetas buvo pavesta sudaryti nacionalsocialistų lyderiui Hitleriui. Esą Hitleris prezidentui pažadėjo laikytis konstitucijos ir sudaryti kabinetą, kurs turėtų reichstage pasitikėjimą. Manoma, kad Hitleriui į kabinetą pasiseks įtraukti centro partiją, nacionalistus ir kitas mažesnes partijas. Jei toks kabinetas pasisektų sudaryti, tai jokių griežtesnių reformų netenka laukti. Jo bendradarbiai neleis Hitleriui tapti Vokietijos diktatoriumi ir vykdyti tuosius kruvinus planus, pav. žudyti svetimų partijų vadovaujančias jėgas. Nacionalsocialistai, būdami vyriausybės, dar daugiau nustotų pasitikėjimo visuomenėje ir dėl jų kilę dideli kai kuriose Vokietijos vietose neramumai turės išnykti. Vokietijos partijų kova sušvelnės ir pasidarys normalus gyvenimas.

Brazilija. Šio mėn. 11 d. Rio de Žaneire buvo pasirašyta prekybos sutartis su Brazilija. Sutartis palengvins linų pluošto, lininių audinių, avių, gintaro dirbinių, arklių, pa-

kulų, odos dirbinių, pokosto, sėmenų, sviesto ir kitų prekių eksportą į Braziliją, o Brazilija į Lietuvą eksportuos kavą, kakavos grūdus, arbatą ir kt. gaminius. Iki šiol mūsų prekyba su Brazilija buvo visai nežymi: bendras prekių įvežimo ir išvežimo balansas nesiekė 1.000.000 litų. Dabar, pagerėjus eksporto sąlygoms ir pasunkėjus eksportui į kitus kraštus, prekyba, reikia manyti, išsiplės. Abi šalys taikys viena kitos gaminiams palankiausius muitų tarifus.

Be to, susitarta abipusiai didžiausiu palankumu traktuoti viena antros piliečius, draugijas, bendroves darbo apsaugos, socialinio draudimo, mokesčių ir visais kitais atžvilgiais.

Amerika vis reikalauja karo skolų. Kaip žinoma, neseniai keletas Europos valstybių kreipėsi į Ameriką su prašymu atidėti jiems karo skolų mokėjimą, nes jau šių metų gruodžio 15 dieną turi dalį mokėti (Prašo Angliją, Prancūziją, Belgiją ir kt.). Į šį prašymą gavo neigiamą atsakymą. Tiesa, manoma, kad naujas Amerikos prezidentas Rooseveltas yra kitos nuomonės šiuo klausimu, tačiau jis pradės valdyti tik tai ateinančiais metais; tuo tarpu dar valdo Hooveris, kuris yra labai griežtas šiuo klausimu.

Jei iš tikrųjų toms valstybėms teks mokėti, tai tas gali turėti liūdnų pasekų, ypač Anglijai. Jos valiuta gali vėl nustoti dalies savo vertės ir prie dabartinio krašto skurdo ir nedarbo tai gali būti tikra katastrofa. Manoma, kad vis dėlto ir Hooveris šį klausimą peržiūrės, nes jis pareiškė, kad, jei bus sumokėta skolų dalis, tuomet tarsis dėl likusios dalies. Taigi, tartis jis sutinka, bet čia kyla klausimas, ar pajėgs dabartiniu laiku Angliją, Prancūziją ir kitos valstybės ir šią dalį sumokėti.

Įsisteigė sąjunga okupuotiems gyventojams lenkinti. Pastaruoju laiku Lenkijoje įsisteigė dar viena nauja sąjunga „kresams“ ginti. Sąjunga pavadinta „Rytų kresų gynėjų sąjunga“. Jos branduolį esą sudaro buvę ginkluotų kovų už kresus dalyviai. Į sąjungos eiles būsią rūpinamasi įtraukti visus veiklius asmenis, kuriems rūpi sąjungos uždaviniai. O tie uždaviniai ne tik „kresus“ (valstybės pakraščius) ginti, bet ir rūpintis įpiršti kresų gyventojams savo kultūrą, „sucementuoti“ gyventojus tarpusavy ir pagaliau toliau gyvenančius (suprask gyvenančius tarp vietos taut. mažumų) lenkus rišti su tėvyne. Vienu žodžiu, sąjunga visapusiškai globosianti rytų „kresus“, „tas vakarų kultūros tvirtovės, į kurių sienas turės atsimušti priešų agresingi planai“.

Lenkų okupuotų kraštų gyventojai lietuviai, gudai, ukrainiečiai puikiai supranta, ką reiškia lenkų „gražūs“ sumanymai platinti savo „kultūrą“ ir palaikyti kresų lenkus. Tai nauji tautinių mažumų mokyklų persekiojimai ir nekaltų kitataučių tardymai, baudimai, kalinimai ir kiti lenkiški „vakarų kultūros“ kartūs vaisiai.

L. Kagano šaržų ir karikatūrų paroda.

Po gražiai nusisėkusių karikatūrų parodų Palangoje, Šiauliuose ir Panevėžyje, š. m. gruodžio mėn. 4 d. L. Kaganas Nepriklausomųjų dailininkų patalpoje (buv. kino „Oaza“) ruošia savo šaržų parodą, kurioje bus išstatyta 201 šaržas. Paroda tęsis 8 dienas ir bus šaržuojami parodos lankytojai. Šaržų ir karikatūrų parodoje bus išstatyta visa eilė aukšt. mūsų kariuomenės karininkų šaržų.

Kuomet laikraštis gali išeiti be klaidų?

Vienas šveicarų laikraštis į šį klausimą duoda tokį atsakymą:

„Laikraštis gali išeiti iš spaudos be klaidų, jei: 1. straipsnio autorius nepadarė klaidos, 2. mašinistė perrašant nepadarė klaidos, 3. rinkėjas linotipe teisingai paspaudė klavišą, 4. iš mašinos iškrito tikra matrica, 5. matrica pateko savo vieton, 6. korektorius nepraleido nė vienos klaidos, 7. pastebėta klaida ištaisyta, 8. taisant klaidas nepadaryta nauja, 9. be klaidų perskaityta antroji korektūra, 10. antrojoje korektūroje ištaisyta klaida, 11. taisant nepadaryta nauja klaida, 12. atidžiai peržiūrėti visi puslapiai, 13. buvo palankios šimtas kitų aplinkybių.“

Laikrašty vidutiniai yra 300.000 ženklų. Tokiu būdu kiekviena palanki aplinkybė turi pasikartoti 300.000 kartų. Lieka tik stebėtis, kad laikraščiuose taip maža klaidų.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dygubai.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. lapkričio 24 d.

Nr. 48 (713)

Kariuomenė – kultūrintoja

Kai tik atsirado visuomeninis gyvenimas, atsirado ir žmonių grupės interesų parėmimas pajėga — kariuomene. Tik ta valstybė laiduoja sau ateitį, kuri turi gerai išlavintą piliečių kadrą — tobulą kariuomenę.

Palyginti jaunutė Lietuvos kariuomenė šiandien vaidina tokią stambią rolę valstybės gyvenime, kad bus pravartu keletą žodžių apie tai tarti.

Kariuomenė tai šaltinis, iš kurio plaukia valstybei dvejopa jėga: moralinė ir fizinė. Ji jungia savyje galingąsias tautos jėgas ir ugdo valstybei ne tik fiziškai paruoštą visuomenę, bet, suteikdama jai moralinės jėgos, kultūrina visą kraštą. Dar neseniai rusų valdžia spaudė Lietuvą, naikino jos kultūrą ir dirbo jai karstą, kad į ją atsigulus, daugiau nebesikeltų. Bet pakyla lietuvio kario dvasia: būreliai partizanų, pirmosios kariuomenės branduolys, tuščiomis rankomis padaro stebuklą: karstas plyšta, ir iš jo keliai laisva Lietuva. Čia bene ir bus pirmieji kariuomenės nuopelnai tautai. Tai buvo kovų metu. Ką gi duoda kariuomenė taikos metu? Tiesioginis kariuomenės uždavinys saugoti valstybės interesus ir realizuoti jos siekimus, bet taikos metu kariuomenė dirba vispusišką tautos auklėjimo ir kultūros darbą.

Kiekvienais metais tūkstančiai tautos žiedo — jaunuoliai traukia kariuomenės fizinės jėgos ir moralinės stiprybės semti. Į kariuomenę kasmet paten-

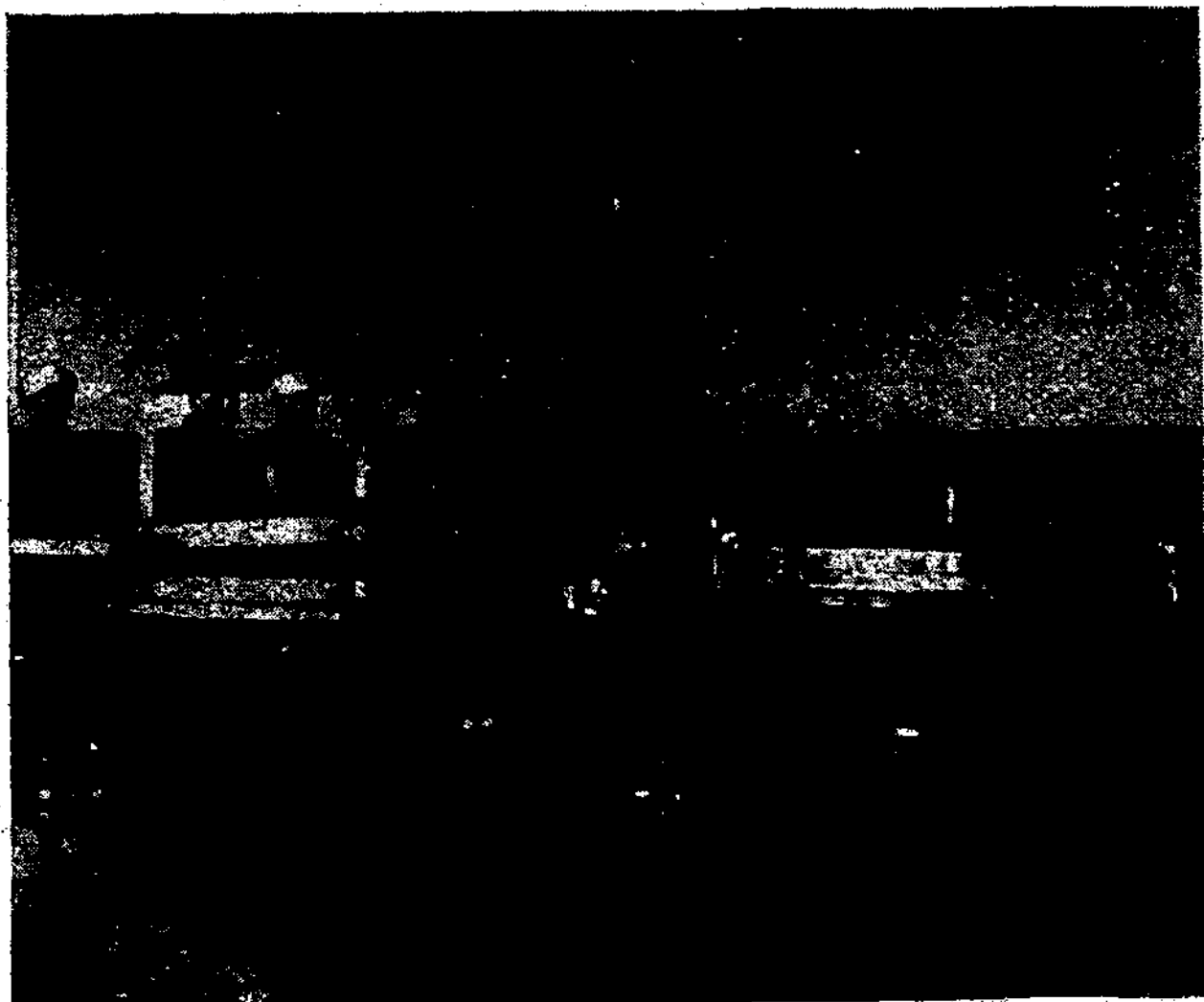
ka bent 24% visiškų analfabetų, dažniausiai ne tik rašto srityje, bet ir visame kame. Pabūna tokie vyru-kai bent 4-is mėnesius, ir analfabetai, lyg sniegas pavasarį, išnyksta. Be to, čia jaunuoliai susidaro valstybės, pareigos, drausmės sąvokas, susipažįsta su valstybės konstitucija, įsisąmonina piliečio pareigas valstybei, žodžiu, įgyja bendrą išsilavinimą.

Didelė mūsų tautos yda — tautinės sąmonės trūkumas. Dažnai kariuomenės patenka asmenų, kuriems lietuviybė nieko nereiškiantis dalykas. Čia kaip tik ir pagelbsti kariuomenė: ji sąmoningai žadina tautinę garbę ir auklėja patriotiškumą.

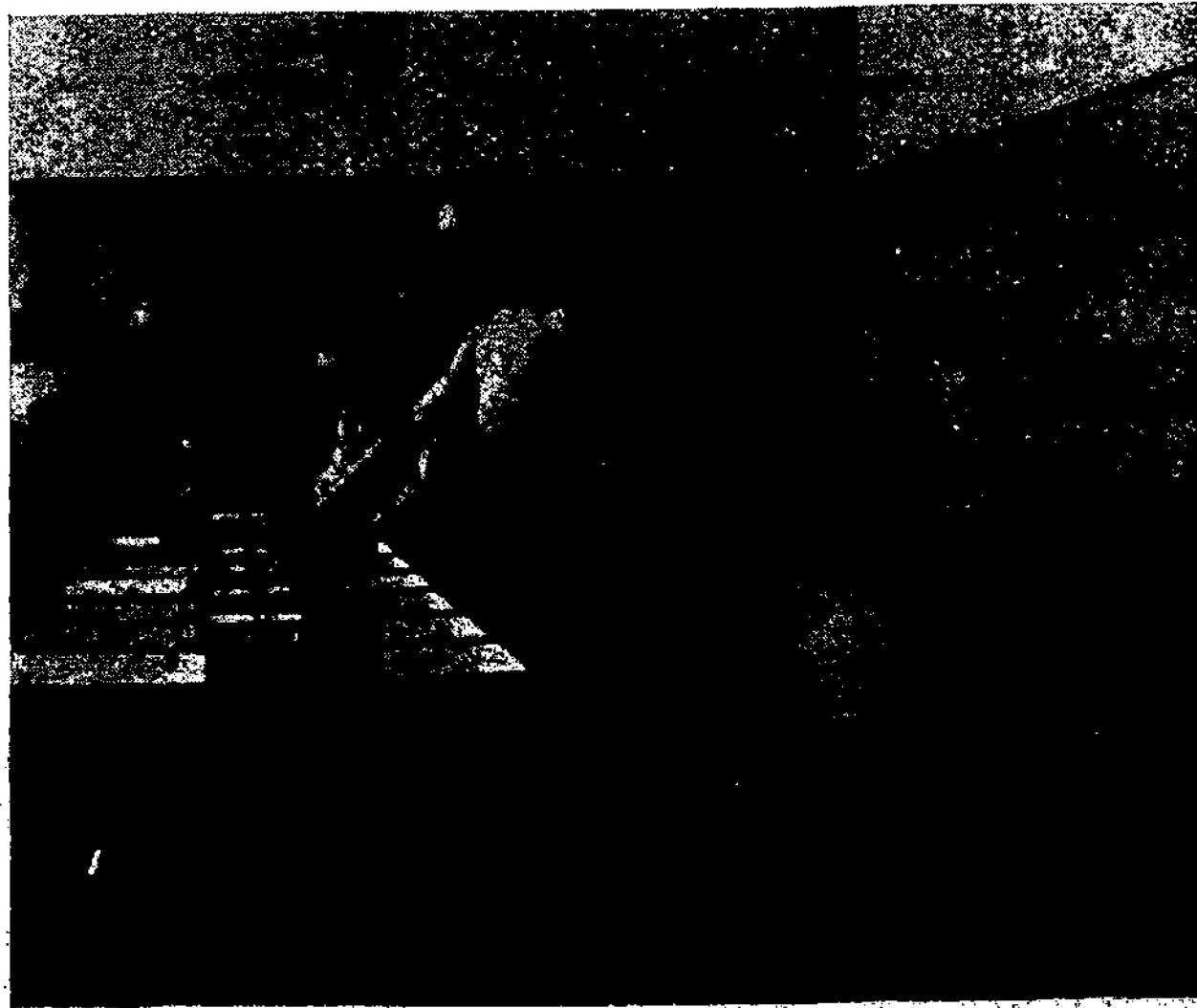
Paskutiniu metu, civilizacijai smarkiai kylant, neretai žmogus, pasiekdamas aukštą intelektualinį išsilavinimą, vis dėlto suglemba doriškai ir fiziškai. Ir čia kariuomenė ateina pagalbon. Patenka dabar nemaža inteligentiškos jaunuomenės į kareivių eiles. Kariuomenė galutinai suformuoja ir sudrausmina tokią jaunuomenę ir duoda tautai tai, ką vadiname sąmoningais jos nariais.

Didelė mūsų jaunimo yda — fizinis suglembimas, ištižimas. Pabuvęs kariuomenėje jaunuolis susiformuoja ir fiziškai.

Reikia konstatuoti tas malonus faktas, kad jaunimas, grįžęs iš kariuomenės, daugiau pasireiškia visuomeniniame gyvenime. Mūsų kaimui gerų norų netrūksta — netrūksta tik iniciatyvos.

Garinė virtuvė 1 p. p. naujose kareivinėse.

Moderniška prausykla 1 p. p. naujose kareivinėse. (Andrikonio foto)

Švedų karininkai Kaune

Spalių 15 d. į Kauną atvyko Švedų karo atstovas Lietuvai ir kitoms Pabaltijo valstybėms rotmistras Dannfelt su naujai paskirtu padėjėju leitenantu Stanggren.

Rotmistras Dannfelt savo padėjėją leit. Stanggren pristatė krašto apsaugos ministeriui pulk. Giedraičiui, vyriausiojo štabo viršininkui generolui Kubiliūnui ir II-ojo skyriaus viršininkui.

Kartu su paminėtais karininkais atvyko švedų kariuomenės leitenantas baronas de Stedingk.

Rotmistras Dannfelt su savo padėjėju leit. Stanggren lapkričio 17 d. išvyko į Rygą.

Prancūzų karo atstovo padėjėjas Kaune

Prancūzų karo atstovo Lietuvai ir kitoms Pabaltijo valstybėms padėjėjas kapitonas Ganeval tarnybos reikalais 3 dienoms buvo atvykęs į Kauną. Spalių 16 d. grįžo į Rygą, į savo nuolatinę buveinę.

Atšaukiamas SSSR karo atstovas

SSSR karo atstovas Lietuvai p. Reutsky, ilgesnį laiką buvęs Maskvoje, lapkričio 15 d. grįžo į Kauną.

P. Reutsky iš karo atstovo vietos atšaukiamas. Sovietų Rusijos atstovybėj lapkričio 19 d. buvo surengtas atsisveikinimas, į kurį buvo pakviestas kr. apsaugos ministeris pulkininkas Giedraitis, vyriausiojo štabo viršininkas generolas Kubiliūnas, užsienių reikalų m-jos teisių-administracijos d-to direktorius p. Bižauskas ir kiti mūsų aukštieji karininkai.

Kr. ap. min. pulk. Giedraitis lapkričio 21 d. išvykstantį karo atstavą p. Reutsky pakvietė pietų.

P. Reutsky lapkričio 22 d. išvyko į Maskvą.

Nemalonus įvykis

Mūsų lakūnai leit. Biknius ir leit. Macys, vykdydami š. m. lapkričio mėn. 18 d. aukšto skraidymo uždavinį, tamsai užėjus, paklydo ir priversti buvo nusišalti Vokietijoje, netoli Lyck (Lukai).

Lakūnai ir lėktuvus nenukentėjo. Daromi žygiai, kad vokiečių vyriausybė nedarytų trukdymų lėktuvui grįžti oro keliu.

Parvyksta štai iš kariuomenės jaunuolis, jau jis prasilavinęs, turi iniciatyvos ir žinių. Na, organizacijoms tokių žmonių ir reikia.

Neseniai teko lankytis Klaipėdoj. Čia gauni ryškų kariuomenės vaidmens vaizdą lietuviškumo atžvilgiu.

Kai aplink kvepia „samdyta“ „vaterlando“ nuotaika, čia kasdien dirba Lietuvos kareivėliai, skamba jų lietuviškos dainos ir kalba. Tai yra vienas charakteringiausias faktas, duodąs visam kraštui sveiką lietuviškumo antspalvį.

Visuomenė vis labiau pradeda suprasti kariuomenės reikšmę ir norus bei nuopelnus valstybei ir ima ją branginti.

Kai anksčiau bernužėliai verkdami traukdavo į „vaiską“, dabar — dainuodami ir šypsančiais veidais skuba kariuomenėn visokeriopos tvirtybės semti. O šauniosios lietuvaitsės nė nežiūri į tuos, kurie kariuomenėn netika.

J. P.

ORGANIZUOTAI LIETUVOS VISUOMENEI

Vertai paminėkite mūsų periodinės spaudos 100 metų sukaktį.

Organizacijos — visokių pažiūrų, įvairiais tikslais subūrusius savo narius, — visos, kad ir nevienodais keliais, siekiate savo Tautos ir savo narių dvasinės arba medžiaginės gerovės. Jūs esate susipratusių žmonių junginiai. Todėl jums visai nereikia aiškinti, kad spauda yra viena iš pačių geriausių ir tuo tarpu tobuliausių bei vaisingiausių priemonių, padedančių siekti Jūsų tikslus.

Lietuviškoji periodinė spauda mini 100 metų sukaktį. Mes, spaudos darbininkai, esame tikri, kad Jūs mielai prisidėsite prie savo svarbiausios talkininkės — spaudos sukakties minėjimo. Todėl mes, kreipdamiesi į Jus, manome, kad mūsų pareiga ne priminti apie tą sukaktį, o pareikšti **sukaktininkės pageidavimą**. Tas pageidavimas nesavanaudiškas: jo įvykdymas eis visos Tautos ir Jūsų pačių gerovei.

Spauda pageidauja, kad jos sukaktis būtų ne tik tai paminėta, bet ir pažymėta taip, kaip tai tinka kartą per 100 metų.

Ne paminklo, ne kito kurio regimo ženklo sukaktį paminėti reikia.

Minėdami spaudos sukaktį, padvigubinkite energiją spaudai platinti — tai bus geriausias paminėjimas.

Nuo lapkričio 28 d. iki gruodžio 5 d. skiriama spaudos propagandos savaitė. Per tą savaitę kiekvienoje vietoje turėtų įvykti spaudos propagandos susirinkimai ir turėtų būti išnaudotas visas veikėjų sumanymas, kad tik daugiau naujų žmonių būtų spauda sudominta.

Būtų gera, kad organizacijų centrai, šį klausimą apsvarstę, nurodytų savo skyriams, kaip jie turi dalyvauti spaudos propagandos savaitėj. Bet jei tokių nurodymų ir nebūtų, tai vis vien organizacijos — politinės, kultūrinės, ekonominės ir kitos kiekvienoj vietoj turėtų imtis pagal vietines aplinkybes suorganizuoti kuo didžiausią spaudos propagandą ir sustiprintą laikraščių prenumeratės 1933 metams rinkimą. Turėdami galvoj didelį organizacijų įvairumą, nesiimame visiems nustatyti vienodą planą, todėl tikrai kviečiame visas organizacijas į darbą, tikėdami, kad iniciatyvos įvairumas ir gausumas išras pakankamai gerų priemonių vertai mūsų spaudos šimtmečiui paminėti.

Lietuvos Žurnalistų Sąjungos Valdyba:

Nariai:

Pirmininkas Dr. J. Purickis

A. Bružas.

Vicepirmininkas E. Turauskas.

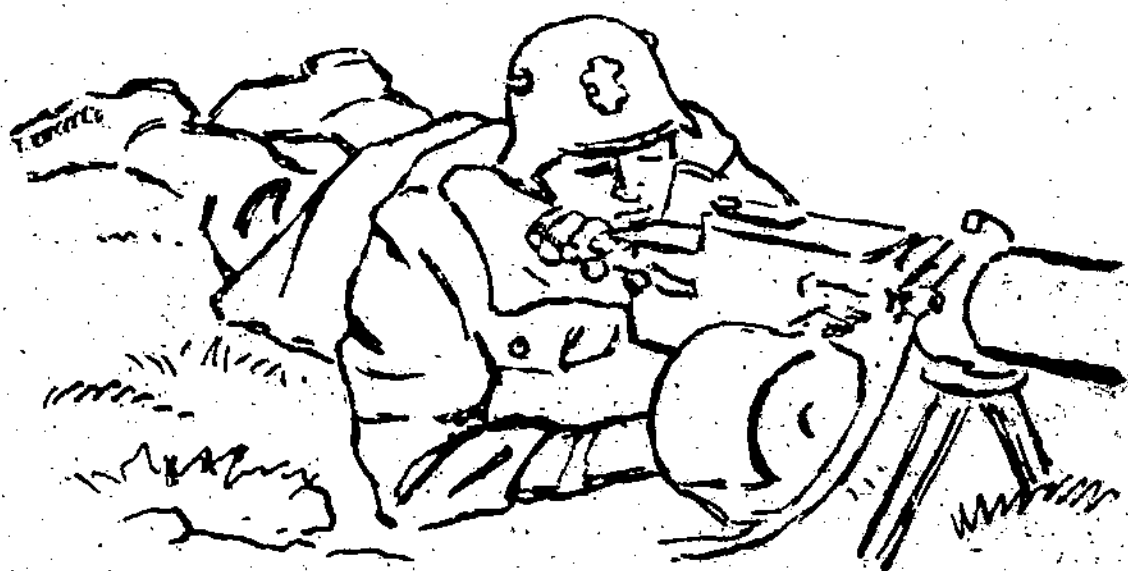
J. Kardelis.

Sekretorius V. Rastenis.

J. Paleckis.

Iždininkas V. Kemežys.

A. Gricius.

LAIKAS SUSIRŪPINTI

Vasaros sporto sezonas pasibaigė. Pradėjo lyti, žemė per daug įmirkusi ir joks sportas lauke neįmanomas. Tenka dabar tenkintis kambariniu sportu, pav., stalo tenisas ir kiti.

Netrukus prasidės žiemos sportas. Tuo reikia iš anksto susirūpinti. Pasak patarlės: „ne laikas šunes lakinti, kaip reikia medžioti“.

Ir žiemos sporto Lietuvoje labiausiai išsiplėtusios pačiūžos. Kiekvienam mieste ar miestely mes rasime dirbtinių ar natūralių čiuožyklų. Užsieny tuo sportu naudojasi įvairiais metų laikais, dirbtinai šaldydami ledą tam tikrose salėse. Pas mus tai dar neįmanoma ir kol kas turim tenkintis, ką mums duoda gamta ir ką mes galim pasidaryti savo rankom, be didesnių išlaidų. Todėl čiuožyklomis jau dabar reikia susirūpinti. Kur čiuožyklų nebuvo, ar buvo netinkamos, reikia dabar pasirūpinti rasti tinkamų vietų ir jas sutvarkyti. Dabar, kol žemė dar nėra labai įmirkusi, reikia, kiek galima, tą vietą išlyginti, pašalinti akmenis, krūmus ir kitus kliudančius daiktus. Ypatingai reikia žiūrėti, kad nebūtų kalniukų. Jeigu vanduo jų tinkamai neapšems ir jie liks ledo viršuje, tai toj vietoj gali atsitikti nelaimių. Kol žemė dar neišalusi, reikia pastatyti keletą suoliukų ir kabyklų rūbams. Pataktina daryti kiek aukštesnius, nes daug prisnigus gali pasidaryti per žemi. Paskui tą vietą galima aptverti, nors laikina tvora, kad niekas ten be reikalo nevaikšiotų ir negadintų aikštės. Kuomet viskas bus paruošta, lieka tik laukti pirmųjų šalčių pradėti rengti čiuožyklą.

Taip pat reikalinga pasirūpinti ir natūralėmis, kaip užsejamoms pievoms, baloms, ežerėliams ir kt.

Čiuožikai jau dabar gali susiburti į „hockey“ komandas ir, nors teoretiškai, susipažinti su žaidimo sistema.

Kita, mažiau paplitusi, šaka yra sniegčiūžos (ski). Šis sportas kas kart labiau plinta, bet jis dėl brangumo nėra taip prieinamas, kaip pirmas.

Perkant sniegčiūžas užsieny, reikia mokėti 90—120 lt., o kartais ir brangiau. Tai nėra visiems prieinama. Tuo tarpu ši sporto šaka praktikos atžvilgiu turėtų didžiausią pasisekimą.

Čiuožikui nereikalinga rūpintis čiuožykla. Jam kelias atdaras visur. Jis lengvai gali pereiti net žiemą neužšalamas balas, pievas, kur, pasak mūsų senių, „velniai žiemavoja“, užlipti ant kalnų ir nuo jų nusileisti. Vadinas, pigi ir patogi susisiekimo priemonė. Ji yra tiesiog nepamainoma ten, kur daug sniego ir pan. Todėl šis sportas labai plačiai prigijęs šiaurės valstybių kariuomenėse. Čiuožikai yra geri ryšininkai, pasiuntiniai ir pan.

Viena šio sporto išsiplėtojimo pas mus kliūtis, palyginamai, brangumas. Juk sniegčiūžos yra ne kas kita, kaip dvi, tinkamai apdirbtos, lentos ir atitinkamos lazdos. Jeigu sniegčiūžos būtų gaminamos Lietuvoje, tai jos kainotų tik per pus, o gal dar pigiau. Perna 2 ulonų pulko karininkai, sudarę

čiuožikų ratelį, sniegčiūžas užsisakė Seirijų amatų vidurinėje mokykloje ir, rodos, tuo darbu buvo patenkinti. Atsėjo žymiai pigiau. Kaune yra kooperatyvas „Marginiai“, kuriame galima gauti įvairiausių medžio dirbinių. Gal šis kooperatyvas galėtų mus ir tuo aprūpinti.

Geriausią tą reikalą galėtų sutvarkyti naujai įkurti kūno kultūros rūmai, kurie galėtų surasti tinkamą dirbtuvę, arba net pasiųsti vieną asmenį specializuotis į užsienį.

Atpigus, nors trečdaliu, sniegčiūžom, jos būtų prieinamesnės plačiajai visuomenei ir netrukus kariuomenėje, mokyklose ir net kaimuose susiburtų mėgėjų kuopelės.

Taip pat labai geras ir sveikas sportas leidimasis nuo kalnų rogutėmis. Rusijoje, ypač per Užgavėnes, kaimo ir miesto jaunomėnė, net ir pagyvenę žmonės, linksmai leidžiasi nuo kalnų ir vėl sunkiai kopja į kalną su rogutėmis. Kitose šalyse šis sportas taip pat labai paplitęs.

Pas mus tuo užsiima tik vaikai, o būtų ne pro šalį ir visai jaunomenei. Lietuvoje kalnų-kalnių netrūksta, tik ne visur jie yra tinkami. Todėl taip pat reikia pasirūpinti vietomis, pašalinti kliūtis ir kt. Kur nėra kalnų, ten galima lygumoje padirbti nors nedidelį, bet statų kalnelį, kurio užtektų rogutėms įsibėgėti. Tuos kalnelius galima daryti iš žemių arba iš stulpų, kuriuos reikia uždengti lentomis.

Dar, ypač kai kur kaimuose, yra žinoma, vad. „karuselė“. Tai yra įkaltas žemėn baslys prie kurio pritaikoma ilga kartis ir prie jos galo pririšamos rogutės. Vienas žmogus lengvai pastumia kartį ir trau-

Vyteniečiai ryšininkai sportuoja

Savanorio atsiminimai

Bėga metai, mainos kartos,
Žydi gėlės po gėlių.
Buvo taika, buvo karas,
Buvo laimės spindulių.
Kur didžiausi žemės plotai,
Tiesės dvaras Kiaunorių, —
Savanorių dygsta ūkiai,
Daug sodybų štai naujų.
Pas Antaną savanorį,
Vieną vakarąėjau,

kiamos rogutės išplečia didelį greitumą. Jos dirbamos daugiausia balose ar apsemiamose pievose. Todėl jas galima daryti ir žiemą prakirtus ledą ir iškišus baslį, kuriam leidžiama gerai išalti.

Tuo būdu matom, kad žiemos sportas yra labai platus, įdomus ir sveikas. Įrengimai yra labai primityvūs ir nedaug kainuoja. Todėl jau laikas iš anksto pasirūpinti žiemos sportu: padirbti įrengimus, įsigyti įrankius ir t. t. Susibūrusiems į ratelius, būtų prieinamiau, ypač todėl, kad jie gali tikėtis paramos iš naujai įkurtų kūno kultūros rūmų.

Matas.

Pakalbėti, kaip gyvena,
Kaip tvarkytis reik geriau.
Mes paprašėme Antaną
Prisimint laikus kovų.
Mums didžiausias malonumas,
Kada ima jis kalbėt.
Kaip kariavo jie, kaip vargo,
Kaip jie stengėsi laimėt. —
„Buvo šlapias spalių mėnuo,
Mes stovėjom prie Trakų.
Po miškus plačius didžiuosius
Gaujos slankiojo lenkų.
Ką jie veikia, ką jie mano,
Kokius kuria jie planus,
Gal pradės tuojau ataką,
Gal apsupti bando mus?
Vieną kartą šaukia vadas
Vyrų keletą narsių
Ir įsako mums žvalgyti.
Kai išėjom — temti ėmė,
Buvo rūškanas dangus,
Vėjas vijo smulkų lietų,
Šaltus spaudėmė ginklus.
Už pirmų savų sargybų
Tyliaiėjome miškais.
Tuščia. Nyku. Vėjas staugia.
Kvepia drėgme ir sakais.
Rodos, amžius mes taipėjom
Ir be galo ta naktis.
Leitenantas kelią vedė
Ir į planą žvelgė vis.
Kai, galop, priėjom lauką,
Dvaro mūrus radom mes.

„Šitą pusę jūs apsupsit,
O kiti paskui mane!“ —
Ir vandens prilytu grioviu
Slinko vyrai su vadu.
Mes ištisę į grandinę,
Tyliai leidomės sodu.
Priešais rūmus, žiūrime, vaikšto
Toks sargybinis ramus.
Tur būt, nieko sau nemano,
Gal nē laukt nelaukia mūs'.
Kai jis grįžo iš už medžių
Tyliai sugriebėm mes jį.
Antrą sargą jau suėmus,
Štai atslinko ir kiti.
Rūmų langas skaisčiai žiba,
Lenkų matos gal būrys.
Antram kambary centralė,
Sėdi lenkai, mergos trys,
Kas daryti? Kaip suimti?
Segam greitai granatas.
Viens, du, trys!
Ir nuskrido į dausas...
Puolam greitai į griuvėsius
Šaukiam: „Rankas jūs aukšty!“
Baisus vaizdas — karo vaizdas...
Drąsiai žvelgiame mirtin.
Kas negyva — te sau lieka,
O gyvieji — su mumis!
Ir vėl girios, vėl pavojai
Grioviai, balos vėl ir vėl.
Betgi Dievas mums padėjo
Ir su grobiu grįžom mes.
Ant. Bernotas.

Pasikeitė pažiūros.

Kaip žinoma, 1930 — Vytauto Didžiojo — metais Klaipėdos krašte pradėjo veikti „Karinės Prievolės Įstatymas“, t. y. Klaipėdos krašte gimę vyrai, sulaukę 21 metų amžiaus, yra imami kariuomenėn.

Pirmieji naujokai buvo išsiųsti kariuomenėn tu pačių metų rudenį. Suprantama, kiekviena pradžia yra sunki, tad nenuostabu, jei kai kurie klaipėdiečiai į privalomąją karo tarnybą žiūrėjo, taip sakant, „kreiva akimi“. Kad tai teisybė, tenka prisiminti tą nemazą triukšmą ir šmeižtus, kuriuos sukėlė 1931 met. birželio mėn. 14 d. pabėgę iš vieno pulko kareiviai — klaipėdiečiai: *Mazūras Martinas, Kunšteinas Vilius, Briedis Henrikas, Jonelaitis Kurtas ir Giedraitis Otto*. Visi jie pabėgę Vokietijon, kaip tik begalėdami, šmeižė ir drabstė purvais Lietuvos kariuomenę — skundėsi dėl blogo maisto, didelės drausmės ir t. t.

Tai buvo pradžioje.

Vos pora metų praėjo, pabėgimai sumažėjo. Pažiūros į tarnavimą Lietuvos kariuomenėje pasikeitė.

Š. m. gegužės mėn. pabėgęs į Vokietiją kareivis — klaipėdietis *Palioks Martinas*, paragavęs pabėgėlio, t. y. dezertiro „malonaus“ gyvenimo, pats savo valia grįžo iš pabėgimo. Jo laišškai, kuriuos jis rašė būdamas Vokietijoje, buvo pilni didžiausios atgailos. Jis rašė, kad pabėgti jį prikalbėjo blogos valios draugai — klaipėdiečiai *Šerkus Maksas* ir *Niemans Otto*. Tarp kita ko, *Palioks* rašė, kad juos Vokietijoje sutiko,

kaip didžiausius nusikaltėlius — žmogžudžius. Kiekvieną dieną tampė po policiją ir nedavė ramiai gyventi, tad jis, negalėdamas pakelti, pagal jo žodžius, tokio šuniško gyvenimo, prašė leisti jam grįžti į savo dalį.

Bet tegul faktai patys kalba.

Per šių metų rudens naujokų ėmimą buvo priimtas į kariuomenę naujokas *Emilis Skoeries*, gyv. Palumpiuose, Lumpėnų valsč., Pagėgių apskr., gimęs Lumpėnuose, bet kaip gimęs antrame pusmety, vykti į kariuomenę būtų turėjęs 1933 met. pavasarį.

Bet štai lapkričio 2 dieną Klaipėdos krašto komendantas gauna iš priimtojo naujoko motinos prašymą. Prašyme motina skundžiasi, kad jos sūnus nuolat girtauja ir baigia praleisti jos uždarbį. Negalėdama sūnaus suvaldyti, vienintelį išsigelbėjimą mato tame, jei jos sūnus bus paimtas kariuomenėn, todėl ji prašo komendantą tuojau arba kaip galima greičiau išsiųsti į kariuomenę jos sūną.

Šis atsitikimas dar kartą parodo, kad pažiūros į karo tarnybą keičiasi.

Žinoma, kariuomenė nėra kokia nors drausmės dalis, bet patys tarnavę, iš dalies ir jų tėvai, pradeda įsitikinti, kad Lietuvos kariuomenėje ne tik nebloga tarnauti, bet dargi griežta kariuomenės drausmė ir tvarka yra geriausia mokykla per daug išpaikusiems ir išlepusiems mamų vaikams, nes tik kariuomenėje jie gali išmokti mylėti tvarką ir tinkamai gerbti vyresnius.

Ataskaitinis Žvirblis.

Aukštasis pilotazas

Dažnai žmonės, užriete galvas, stebisi, žiūrėdami į besivartaliojantį ir galingai burzgiantį plieno paukštį. Žiūrėdami susimąsto apie visokias „kilpas“, „štoporus“, „spirales“. Bet vargu ar visi žino, kas iš esmės yra visos tos skridimo figūros, kaip jos daromos ir kam reikalingos.

Dažnai žmonės, užriete galvas, stebisi

Pirmiausia, pakalbėsime apie tai, kurios reikšmės „aukštasis pilotazas“ — figūrinis skraidymas — turi karo aviacijai. Visas dabartinių karo lėktuvų rūšis galime padalyti į dvi stambias grupes: žvalgybos ir kautynių. Kautynių aviaciją sudaro bombonešiai ir naikintuvai. Kas gi yra tie naikintuvai? Pažiūrėsime. Oro erdvėj, kur be dviejų horizontalių išmatavimų (ilgio ir platumos) yra dar ir vertikalis faktorius — aukštuma, priešui duota neribota manevro laisvė. Todėl, jei tam tikruose taškuose būtų įrengti stebėjimo punktai, priešui vis dėlto liktų dar labai daug vietos pralįsti per frontą nepastebėtam. Kad to neatsitiktų, iš tam tikrų bazių, netoli fronto, nuolat siuntinėjami lėktuvų patruliai, kurių vienintelis uždavinys yra surasti ir atakuoti priešo lėktuvus ore. Tokiems tikslams ir yra vartojami *naikintuvai*.

Didž. karo pradžioje specialių naikintuvų dar nebuvo; tada lėktuvai buvo vartojami tik žvalgybos ir priešo pozicijų fotografavimo arba bombardavimo tikslams. Tačiau kariaujančių šalių vadovybės vėliau, matydamos, kad lėktuvų vartojimas karo lauke jiems atneša daugiau naudos, negu tikėtasi, ėmė duoti aviacijos dalims vis sudėtingesnių uždavinių. Ir jau tik tada, kai karo bėgyje iškilo rimtas reikalas nuo oro priešo apsisaugoti, buvo įvesta nauja lėktuvų rūšis — naikintuvai. Naikintuvai yra maži, vikrūs lėktuvėliai, vienviečiai (paskutiniu laiku pasitaiko ir dviviečių), tvirtos konstrukcijos ir labai galingais varikliais. Jie labai greitai ir greitai kopia į viršų. Jų aukštumos lubos dabar siekia net 9000 metrų, o neseniai Prancūzijoje pastatytas D. 500 („Devoitine“), su 650 a. j. „Hispano-Suiza“ varikliu, kopia į 5000 metrų aukštį net per 7 min. ir 30 sek., ir pasiekė 363 km/val. greitumą.

Naikintuvų patrulis (pirmiau naikintuvai skridavo patruliuoti skyrium, dabar vis daugiau praktikuojami grupiniai skraidymai) skrenda „grandimis“, kurių vienetas yra iš 3—6 lėktuvų. Šis vienetas, sutikęs priešą ore, puola jį savo kulkosvaidžių ugnimi. Naikintuvų kulkosvaidžiai įtaisyti nejudomi ir synchronizuoti su varikliu taip, kad šauda pro propelerį. Reiškia, jei naikintuvas nori pataikyti, jis turi visas taip pasisukti, kad jo išilginė ašis būtų nukreipta tiesiog į priešą. Be to, puolimas turi įvykti labai stai-

giai ir netikėtai, kol užpultasis nespėjo dar paties naikintuvo pastebėti. Tačiau tas galima tik puolant didelius lėktuvus, o ne naikintuvus. Jei naikintuvas puola kitą naikintuvą, viskas žymiai pasikeičia. Naikintuvas, paprastai, daug sunkiau užklumpamas, nes visas piloto dėmesys nukreiptas tik į oro priešą ieškojimą. Taigi, jei susitinka du minėtu naikintuvų patruliai, oro kova (ne tik puolimas iš vienos pusės) nebeišvengiama. O čia, oro kovoje, ir yra pritaikomas kaip tik tasai „aukštasis pilotazas“, apie kurį kalbėsime. Abu naikintuvu, norėdami nukreipti vienas į kitą savo kulkosvaidžius ir išsisukti vienas iš kito ugnies, iki paskutiniausio lašo išnaudoja savo greitį ir vikrumą. Rezultate nepratusio akis mato du lėktuvą, gražiausiose figūrose besivartaliojančiu.

Aukštuoju pilotažu vadiname visas lėktuvo būsenas ore skridimo metu, be normalaus skridimo ir normalių posūkių. Skridimą „be gazo“, reiškia, išjungtu varikliu, ne visada galime pavadinti aukštuoju pilotažu. Taikos metu karo lakūnai pratinasi oro kovai, darydami įvairias aukštojo pilotažo figūras; be to, aukštuoju pilotažu užsiima ir daugelis sportinių lakūnų, nes jis reikalauja iš lakūno didelių gabumų, ir, bendrai, yra labai geras lavinimosi būdas.

Pas mus Lietuvoje pirmosios aukštojo pilotažo mokomosios grupės buvo sudarytos 1922 m. gegužės mėn. pabaigoje, su instruktorium Pavlovu. Anais laikais pirmieji išmoko aukštąjį pilotažą karo lakūnai: pulk. lt. Gustaitis, mjr. Šenbergas, mjr. Stašaitis, mjr. Peseckas, kpt. Kraucevičius ir leit. Dobkevičius. Nuo to laiko pas mus kas vasarą išleidžiamos kelios aukšt. pilotažo grupės. Nė vienas, aukštojo pilotažo nebaigęs, neturi teisės įsigyti karo lakūno vardo (žiūr.: „Mūsų Sparnai“).

Išnagrinėsime dabar kelias svarbesnes aukštojo pilotažo figūras. Pirmiausia, nustatysime skridimo būsenas, kuriose lėktuvas dažniausiai būna, darant aukštojo pilotažo figūras. Lėktuvo būsenos ore būna šios:

1. Greičio pametimas.

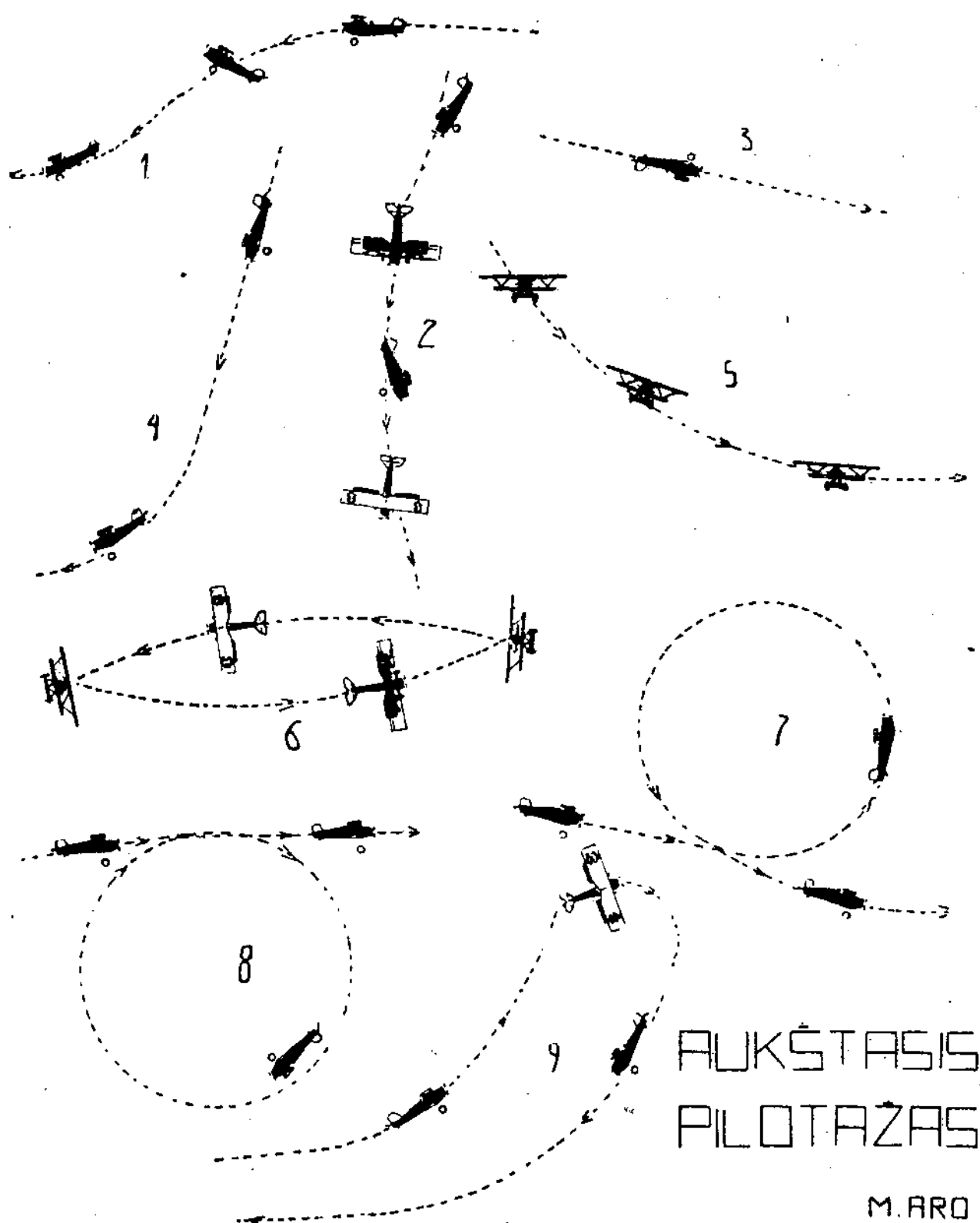
Jei lėktuvas staigiai užplėšiamas aukštyn, oro srovė „nusiplėšia“ nuo sparno, ir jis, „netekęs greičio“, „nuslysta“ ant „nosies“ ar ant sparno. Iš tokios padėties lėktuvas vaduojamas didinant variklio apsukimų skaičių ir nuspaudžiant visą lėktuvą žemyn. Tada vėl atsiranda greitis, ir lėktuvas atgauna normalią skridimo būseną (pieš 1.).

2. Suktukas („štoporas“).

Suktukas yra pavojingiausia lėktuvo būsenos ore. Mokslui dar iki šiol nėra visiškai aiškios suktuko ypatybės, nes suktuko metu lėktuvas „krenta“, neprisilaikydamas jokių taisyklių. Jei suktukas vyksta arti žemės, lėktuvo nebegalima išgelbėti. Dėl to jau žuvo nemaža net ir gerų lakūnų. Ir mūsų karo aviacijos dvi pirmutinės aukos, F. Šulcas ir leit. Rauba, žuvo suktuko metu. Suktukas dažniausiai esti greičio pametimo pasėka. Be čia nubraižyto suktuko (pieš. 2), kartais pasitaiko ir „plokščias suktukas“, kurio metu lėktuvas greitai sukasi aplink savo statmeną ašį. Toks suktukas atsitinka labai retai, bet užtat lėktuvas iš jo, dažniausiai, nebeišvaduojamas.

3. Skridimas aukštiekninku (pieš. 3.).

Jau 1912 metais prancūzas Pegoud paskrido aukštiekninkas ir net su mažu posūkiu. Kaune 1930 m. vasarą aukštumos rekordistas Neuenhofenas demonstravo su švedų „J. K. 47“ dviviečiu naikintuvu tokį skridimą. Ne visi lėktuvai gali daryti tokius skridimus, nes vieni labai nepastovūs, o kitų varikliai tokioj būsenoj nustoja veikti. Vokiečių lakūnas Weichelt'as pastatė pasaulinį rekordą, praskridęs aukštiekninkas net 52 minutes.

4. Pikiravimas.

Pikiravimo metu (pieš. 4.) lėktuvas „pilnu gazu“ nuspaudžiamas kampu 35—65° žemyn. Išvedant lėktuvą iš pikiravimo, sparnai turi atlaikyti net 18—24 kartų tiek, kiek normalaus skridimo metu. Amerikoj naujos konstrukcijos karo lėktuvais keletą kartų tyčia buvo pikiruota tol, kol ore lūždavo sparnai; lakūnai išsigelbėdavo parašiutais.

5. Slydimas sparnu (pieš. 5.).

Dažnai, lėktuvui ruošiantis tūpti, galime matyti, kaip jis gražiai, čia vienu, čia antru sparnu pavirtęs, nuslysta žemyn, tuo labai greitai nustodamas aukštumos. Slydimas sparnu visų lakūnų labai mėgiamas, ir, daugelio nuomone, tai yra viena iš maloniausių lėktuvo būsenų ore. Tačiau kartais slydimas gali įvykti ir netyčia, posūkio metu, jei sukame per mažu greitumu. Tuomet lėktuvas, jei greit neištaisomas, lengvai gali pereiti į suktuką, kas dažniausiai ir įvyksta. Manoma, jog 90% visų avarių įvyksta dėl tos priežasties.

Dabar, susipažinę su svarbiausiomis lėktuvo būsenomis ore, galime pereiti ir prie pačių aukštojo pilotažo figūrų nagrinėjimo. Visas figūras galime padalyti į keletą pagrindinių, būtent:

1. Posūkis su vairų permaina.

Nors šios figūros yra mokoma dar prieš pradedant daryti įvairias kilpas, tačiau daugelis mano, kad ji, orientavimosi atžvilgiu, yra sunkesnė padaryti, negu kilpa. Posūkio metu su vairų permaina (pieš. 6) lėktuvo sparnai stovi beveik statmenai į žemę, ar bent kampu didesniu negu 45°; tokiu būdu, kad, iš žemės žiūrint, posūkio vairas veikia kaip gilumos, o gilumos — kaip posūkio vairas — įvyksta: „vairų permaina“. Tokie posūkiai daromi ir išjungtu varikliu. Visa tokių posūkių eilė, greitam nusizeminimui viena kryptim daryta, sudaro „spirale“.

2. Kilpa („looping“; neteisingai vadinama ir „mirties kilpa“).

Kilpa yra populiariausia iš visų aukštojo pilotažo figūrų. Pirmą kilpą padarė rusas štabkapitonas Nesterevas 1913 metais. Tarp jo ir prancūzo Pegoud, kuris taip pat buvo padaręs vieną iš pirmųjų kilpų, kilo ginčas, nes kiekvienas norėjo kito kilpą diskvalifikuoti. Tuo tarpu buvo taip: Nesterevas padarė savo kilpą, pirmiau teoretiškai apskaičiavęs, o Pegoud — tik atsitiktinai. Prancūzas Fronval 1928 metais per 2 valandas padarė net 999 kilpas; savotiškas jo rekordas kol kas nepralenktas. Pas mus Lietuvoje 1920. XII. 11. leit. Dobkevičius pirmutinis padarė kilpą, bet dėl to buvo nubaustas, nes neturėjo dar teisės daryti aukštojo pilotažo figūrų. 1921 metais lakūnas Kaputauskas su jaunesn. inž. Vacetu bandė daryti kilpą, nors ir žinojo, kad jo lėktuvas tam buvo per silpnas. Lėktuvo sparnai lūžo ore, ir lėktuvas nukrito iš 1500 metrų aukščio, išbarstydamas savo skeveldras 100 metrų plote. Abu lakūnai žuvo („Ms. Sprn.“). Kilpos darymo būdas aiškus iš brėžinio 7 Nr. Lietuvoje kilpos draudžiamos daryti žemiau negu 400 metrų.

3. Atvirkščia kilpa (pieš. 8.).

Atvirkščia kilpa daroma taip pat, kaip ir paprastai, tik ją darant lėktuvas „neužplėšiamas“, o „nuspaudžiamas“. Atvirkščios kilpos metu lakūno galva išory rato, o ne vidury. Darant tokią kilpą, išcentrinė jėga padidina kraujo spaudimą galvon, todėl labai sunku ją daryti. Be to, pats lėktuvas gan smarkiai įkraunamas. Pirmą atvirkščią kilpą buvo padaręs žinomas amerikiečių lakūnas James Doolittle. Tas pats lakūnas 1930 vasarą buvo atskridęs su 4 lėktuvų eskadrile į Kauną, kur jis demonstravo savo meną. Tarp kitko, jis, kartu su antru lėktuvu, aukštiekninkas apskrido visą ratą aplink aerodromą ir darė atvirkščių kilpų.

4. Horizontalus suktukas (neteisingai kai kurių vadinamas „bačka“).

Horizontalų suktuką mūsų lakūnai ypač mėgsta daryti, o kai kurie daro jų net visą eilę, vieną po kito. Norint jį padaryti, reikia labai staigiai, skrendant „pilnu gazu“, pakreipti sparnus į vieną šoną, ir lėktuvas apsiverčia aplink savo išilginę ašį.

Tos keturios figūros sudaro visų kitų aukštojo pilotažo figūrų pagrindą. Išnagrinėsime keletą figūrų, iš tų pagrindinių sudėtų:

1. Immelmano posūkis.

Immelmano posūkis pavadintas pirmojo vokiečių karo lakūno Makso Immelmano vardu, kuris žuvo 1916 metais, po 16 laimėjimų, susidūręs ore su kitu lėktuvu. Šita figūra labai dažnai vartojama oro kovoje, nes jos dėka galima greit pakeisti lėktuvo kryp-

Paskutinės dienos bolševikų fronte

(Žiūrėk „Kario“ 47 nr.)

Santykiai su latviais. Netikėtos, bet seniai lauktos naujienos.

Kautynės prie Subačiaus, rugpiūčio 25 d., pakeitė kai kurių vietos gyventojų latvių nuomonę apie mus. Subačiaus miestelio gyventojai visuomet būdavo su mumis nuoširdūs. Bet keletas latvių ūkininkų, gyvenančių netoli Subačiaus, aiškiai rodydavo, kad mes jiems ne kiek negeresni, kaip bolševikai. Nors mes jų palankumo ne ieškojome, bet vis dėlto tokie santykiai buvo nemalonūs.

Netoli Subačiaus gyveno gan stiprus ūkininkas latvis, kuris su mumis beveik nesisveikindavo. Tai buvo labai nemalonu, ypač dėl to, kad jis turėjo dukterį. Ši mergaitė buvo labai graži. Ne vienam iš mūsų, ją pamačius, širdis smarkiau plakdavo. Bet ji su mumis visiškai nekalbėdavo, o į pasveikinimus atsakinėdavo tokiu žvilgsniu, jog galima buvo suprasti „eikit po velnių“.

Mes grįždami įvažiavome į šį vis dėlto pasiilgtą vienkiemį; aš su viršila buvau užpakaly. Viršila jojo iš priešų paimtu arkliu. Buvau nuvargęs... Rodos, ir širdis krūtinėje nustojo plakusi... Kalbėjome su viršila apie būsimą žygį iš Subačiaus į rezervą, todėl visai nepastebėjome, kur mes esame. Tik štai, visai nelauktai, girdžiu jauną aiškų moterišką balselį: „Kuopos vadas gyvas?“ Išjoju iš už sodno. Žiūriu prie sodnelio vartelių stalias, ant jo duona, sūriai, puodinė sviesto ir du kibiru pieno, o prie stalo stovi gal ne vieno svajojamoji gražuolė. Į mano pasveikinimą ji gražiai nuraudusi atsakė, pasveikino su kovos

tį (pieš. 9.). Immelmano posūkiui daryti nėra nustatyto būdo. Tačiau principe visi Immelmano posūkiai yra panašūs į čia išbraižytą: reiškia, užplėšimas į viršų, po to labai staigus posūkis, ir — lėktuvas skrenda atgal priešinga kryptimi.

2. Aštuoniukė su vairų permaina.

Nors tokia aštuoniukė ir nėra lengva, tačiau ji privaloma daryti visiems lakūnams, norintiems įsigyti civilinio lakūno-piloto „A“ laipsnį, nes ji parodo mokinio gabumus. Ta aštuoniukė yra kombinacija iš dviejų posūkių su vairų permaina.

3. Suktukas aukštyn.

Suktukas aukštyn daromas taip pat, kaip ir horizontalus suktukas, tiksliai jo metu lėktuvas kartu dar užplėšiamas aukštyn. Jį gali daryti tik naikintuvai labai galingais varikliais. Tuo metu lėktuvas tiesiog „kaba ant propelerio“. Tokį suktuką jau ne kartą yra daręs mūsų „oro virtuozas“, karo lakūnas leit. Mikėnas. Ypač gražiai „suktukas aukštyn“ atrodo, kai daromas visai žemai. Tada susidaro įspūdis, kad lėktuvas, lyg sraigta, įsisuktų į dangų.

Be šitų trijų figūrų, galimas dar neribotas skaičius įvairiausių kitų kombinacijų.

Žinodami visas pagrindines figūras ir lėktuvo būsenas ore, dabar jau visai kitomis akimis žiūrėsimė į besivartaliojančius lėktuvus ir lengvai suprasime visas jų daromas figūras.

M. Aro.

laimėjimu ir prašė tėvo vardu leisti pavaišinti kareivius, o mane nusivedė pas tėvą, kuris pats norėjo man padėkoti, bet negalėjo pasikelti. Pasirodo, bolševikai jį tiek sumušė, kad jis vos prišliaužė prie lovos ir atsigulo, kur mes dabar jį ir radome. Šiandien, kaip ir vakar, bolševikai turėjo su savim vežimą, į kuriuos krovė pagrobtą ūkininkų turtą. Be produktų ir gyvulių, bolševikai ėmė ir kitus daiktus, o ypatingai ieškojo pinigų. Kai minėtas senis atsisakė atiduoti savo sutaupas, bolševikai su buožėmis jį labai sumušė. Tarp bolševikų, tą dieną puolančių, buvo daug latvių. Tik po to, kai savieji tautiečiai sumušė senį, jis ir šeimyna suprato, kad tik mes savo krauju saugom jų turtą ir gyvybę nuo tikrojo priešo. Tik po tokios liūdnos pamokos ištiesė mums ranką.

Mano kareivių nuotaika buvo kuo puikčiausia. Vienkiemyj Sakke atleidau pastotis, o kareiviams įsakiau išsirikiuoti ir pasiūliau parodyti Subačiaus mergaitėms, kad mes mokam ne tik kariauti, bet tvirtai žengti ir dainas dainuoti. Kareiviai užtraukė linksmą dainelę, ir visi linksmi atėjom į Subačių.

Buvo apie 19 valandą.

Aikštėje susirinko daug gyventojų. Kol dėkojau kareiviams, prie manęs priėjo Subačiaus burmistras, p. Janušauskas, ir papasakojo, kad Subačiaus pirkliai nori kareivius pavaišinti papirosais. Sutikau. Tikras esu, kad Subačiaus pirkliai nesigailėjo papirosų, nes, jeigu bolševikai nors vieną valandą būtų užėmę Subačių, tai ne tik papirosų, bet ir kito turto būtų netekę.

Apie dienos įvykius ir rezultatus pranešiau bataliono štabui telefonu, telefonu gavau ačiū. Tuo pat metu gavau įsakymą iš Subačiaus nevykti, o papildyti šovinius, pasirūpinti produktų dviem dienom, numatyti vežimus dėl galimų sužeistųjų ir laukti bataliono štabo, kuris atvyks į Subačių 23 valandą.

Kalbėjau telefonu su pulkininku Kathe. Iš jo įsakymų, kad reik pasirūpinti sužeistiems pastočių, maisto dviem dienom ir šovinių, supratau, kad ryt mums teks pulti bolševikus. Skelbti apie tai kuopai, žinoma, negalėjau, bet vis dėlto reikėjo kaip nors greičiau kuopą suguldyti. Iššaukiau viršilą, įsakiau, kad paaškintų kareiviams, jog mes nakvoti esame palikti Subačiuje ir, kadangi priešas jau keletą dienų nėra ramus, galima visko laukti; kareiviams iš savo trobų draudžiu išeiti ir greičiau — gulti. Kuopai dar vieną naktį pasilikti Subačiuje — netikėtas dalykas. Ir, tur būt, iš to, kad maitintojėlis išvažiavo pasirūpinti produktų, užvaizda — šovinių, kareiviai suprato: kas mūsų laukia rytdieną.

23 valandą atvyko atskiros Panevėžio bataliono štabas. Kambaryje susirinko daug karininkų, būtent: 3 ir 5-tos kuopų vadai, mokomos komandos viršininkas ir artilerijos karininkai. Pulkininkas Kathe paaškinė bendrą situaciją ir mūsų bataliono uždavinį.

Puolimas ėjo visu kariuomenės frontu. Bolševikai Ukmergės grupės jau nuo 24 buvo varomi iš mūsų krašto. Trečią valandą Panevėžio grupė turėjo pradėti žygį. Mūsų batalionas sudarė kairįjį kariuomenės sparną. O dar kairiau mūsų turėjo kautis latviai.

Batalionas buvo suskirstytas į dvi vori. Dešinioji vora, iš dviejų (3-čios ir 4-os) kuopų, dešimties raitelių ir šešių kulkosvaidžių, turėjo žygiuoti Subačiaus — Alūkštos vieškeliu ir septintą valandą atakuoti dvarą Anengof ir Veisenzee, kur buvo bolševikai. Voros viršininku buvo paskirtas trečios kuopos vadas karininkas Juozas Vidugiris. Kairiajai vorai, kuri buvo susidėjusi iš dviejų (1-mos ir 2-ros) kuopų, dešimties raitelių, kelių kulkosvaidžių ir vienos patrankos, reikėjo žygiuoti Miškeliškių, Putriškių-Kaupiškių link. Bataliono štabas, su rezervu iš 5 kuopos, mokomos komandos ir trimis patrankomis, turėjo žygiuoti Subačiaus-Alūkštos vieškeliu ir sustoti Vitkuškių dvare.

Apie 24 valandą buvau laisvas ir atsiguliau ant kušėtės, norėdamas užmigti. Kautynių metu nuovargis ir nenugalimas noras miegoti — pavojingiausi kario priešai. Po dviejų, trejų kautynių ir žygiuotės dienų taip pavargstama, kad žmogus užmiega net po priešo ugnimi. Todėl žygiuotės ir kautynių metu kiekvieną atliekamą valandėlę reikia sunaudoti poilsui. Praeitą naktį aš beveik nemiegojau ir labai bijojau, kad negalėsiu išlaikyti keletą dienų būsimųjų kautynių.

Kambary triukšmas... Atvyksta ir išvyksta ordonansai, telefonas skambina, karininkai kalbasi. Nakties metu buvo gauta žinia, kad pirmas pulkas paėmė Zarasus. Kur čia užmigs?... Susidarė tokia aplinkuma, tarytum ir mes jau paėmėm Alūkštą ir esame ne Subačių, o prie Dauguvos krantų.

Atsikėliau ir išėjau į aikštę. Miestelis buvo pilnas kariuomenės. Dvi kuopos — penkta ir mokomoji su savo vežimais, artilerija ir bataliono peršimo punkto vežimai buvo užėmę ne tik aikštę, bet ir kitas gatves. Kareiviai prie tvorų ir namų miegojo, o kai kurie rūkė ir kalbėjosi. Trobose kai kur matyti šviesa. Gyventojai, matomai, nerimavo... Valgis ir pastotys mano kuopai buvo jau paruošta. Bet kareiviai dar miegojo.

Pusė dviejų kuopa buvo pakelta, o 2, 45 min. jau pavalgiusi ir išrikiuota miestelio aikštėje.

Kuopai paaiškinau, kad šios kautynės turi būti lemiamos, kad mes priešą privalome išvaryti už Dauguvos. Pranešiau, kad puolama visu frontu, ir pirmas pulkas jau paėmė Zarasus. Kadangi dar nebuvo trijų, kuopai leidau parūkyti. Kareiviai buvo gerai išsimiegoję.

Žinios apie tai, kad pasibaigė nuobodus stovėjimas vietoje, kad puolama visu frontu, o ypatingai laimėjimas dešiniajame kariuomenės sparne, sukėlė gerą ūpą. Pasigirdo juokai ir triukšmas... Kas atsitiko?... Pasirodo, kad griežtas paliepimas iš vakaro anksti gulti, kareivių tarpe iššaukė visokių spėliojimų. Eiliniai Petkevičius ir Svalkinas ėjo lažybų: kur mes keliausim, atgal, t. y. į rezervą, ar pirmyn, į priešų pusę. Pralošęs turi nešti visus draugo daiktus. Svalkinas laimėjo. Nutraukęs nuo pečių kuprinę pradėjo dėti Petkevičiui. Bet būrininkas, be kuopos vado leidimo, uždraudė. Lažybos nuėjo niekais.

Priėjau prie čia pat stovėjusių bataliono vado karininko Variakojo ir b-no instruktoriaus pulkininko Katche. Jie linkėjo man su kuopa pasisekimo ir įtikino, kad ši kartą priešas bus išvarytas už Dauguvos. Pagavęs kareivių gerą nuotaiką buvau tikras, kad kautynės laimėsime. Vadų užtikrinimas galutinai išsklaidė visas abejones dėl ofenzyvos rezultatų. Dvejojimų galėjo būti, nes Panevėžio batalionas prieš tai jau du kartus buvo užėmęs Alūkštą ir abukart, ne dėl savo kaltės, turėjo grįžti į senas pozicijas.

Pulkininkas Katche ir karininkas J. Variakojis savo valdinių tarpe turėjo didžiausią pasitikėjimą. Jie buvo vadai tvirtos valios ir griežtų nusistatymų. Jei gu iš jų lūpų buvo išgirsta, kad kautynės bus galutinės, tai reiškia jie buvo tikri ne tik dėl savo bataliono, bet ir dėl viso fronto.

Taigi, kupini laimėjimo vilčių, lygiai trečią valandą pradėjome žygi.

(Bus daugiau)

M. K.

Lyg ir feljetonas.

Mano pirmos dienos kariuomenėje

(Iš jauno kareivio užrašų).

Kelionė į kariuomenę. Atsisveikinau su namiškiais, užsiverčiau dėžę ant kupros ir išvykau į apskrities komendantūrą. Eiti sunku. Nors mamos įdėti sūriukai, dešrelės ir kiti dalykėliai ir labai skanūs, bet, brač, sunkūs. Dar tėvas norėjo įsiūlyti gyvą trečios rūšies bekoną: „Girdi, gal ten pulke kokią savaite palaikytum po lova, tai lašinių turėtum ilgesniam laikui“. Bet kaimynai jį sudraudė. Trečią valandą po pietų jau buvau komendantūroje. Pilna bernų. Vieni šiaip užsimastė vaikštinėja labai „susijaudinę“ ir net į šalis svirinėja. Pradėjo skirstyti. Aš ir kiti buvome paskirti į Kauną.

Vagone. Trūkšmas, dainos — tik ūžia. Nuo dainavimo kol kas susilaikau. Atskirai atsisėdęs skirstau į „rūšis“ lašinius, dešreles ir sūriukus. Be to, žiūriu, ir veršio galvos dydžio sviesto grumuliukas yra. Prieina vienas kelionės draugų. Pakviečiau padėti skirstyti. Matyt, žmogus šiek tiek nusimano, nes ką tik suvalgo, tai ir skiria į pirmą rūšį. Ekspertyzą baigėm. Sutemo. Traukinys sustojo. Palydovai pranešė, kad galima penkiolika minučių pasivaikščioti. Stoties salę užplūdome, kaip skėriai. Aš paprašiau limonado bonką.

Dar pora stočių ir atsidūrėme Kaune. Visai kitaip, negu pas mus. Visur išmaliavota, išlipdyta popieriais. Štai vienas sėdi prie kažin kokios lentos iš abiejų pusių paveikslėliais išlipdytos. Mes namuose sienas lipdome, o čia atskiras lentas.

Stotyje didžiausias trūkšmas. Pradėjo mus skirstyti į gru-

pes. Visur tvarko kažin kokie nekviesti galionuoti kareiviai. Didžiausias piktumas mane apėmė, kai liepė dėžę dėti į kažin kokią vežimą. Vienam galionuotui pasiūliau dešragalį, kad tik mane nuo brangios dėžės neatskirtų, bet kur tau. Nieko negelbėjo. Dėžę atsidūrė vežime, o aš — eilėje.

Pagaliau mus visus sugrupavo. Atsirado ir didoriai. Kaip smagu eiti. Rodos, eitum šimtus kilometrų. Tai nesulyginsi su vargonų dudavimu. Beeidamas užmiršau ir liūdną savo dėžės likimą.

Štai atsidūrėme kareivinėse. Senieji kareiviai mus sekioja, tyrinėja. Daugiausia žvilgsnius mēto į dėžes. Suuodžia, baurybės, kas jose yra.

Išdavė guolius ir nurodė lovas. Kaip bus malonu pailsėti! Vakarienė. Šiandien dar mums jos neduoda. Bet mes nenusimenam. Išsiėmiau lašinių luitą ir kertu. Net senieji pavydi.

Pirmoji naujokystės diena. Kiek per anksti reikia keltis. Dar beveik tamsu. Pirmas nemalonumas — reikėjo šaltu šulinio vandeniui prausti. Vos nesustipau. Nuėjau pas gydytoją pasiskusti netvarka. Bet jis manęs neužjautė. Reikės tėvui pasiskusti.

Pusryčiams davė kavos ir pusbulkį duonos. Reikia pasakyti, duonos duoda pakankamai — pusryčiams visai užteko.

Antras tos dienos nemalonumas — reikėjo plaukus nuskirti. Tiek metų augintus plaukus imk ir nukirpk. Pasiūliau grandiniui gerą gabalą kumpio ir prašiau palikti mane su plaukais. Bet kur tau... Dar pagrasino. Baurybė, nė sąžinės neturi. Sakiau, pasiskūsiu ir paprašysiu, kad nuo Kalėdų paleistu.

Patikrinimas. Kažin kokie galionuoti, žvaigždėti ponai pradėjo sakyti ne tai pamoksla, ne tai mitingą atidarė. Pasakojo apie kažin kokią drausmę, švarą, tvarką. Pradėjau snausti. Ka-

Aktingiausieji „Kario“ platintojai

Praeitų metų „Kario“ paskutiniuose numeruose ir šių metų 1 nr. buvo paskelbta kokias dovanas redakcija skirs daugiau išplatintiems „Kario“. Iš pareiškusių kokias dovanas pasirenka — daugiausia buvo knygomis ir jos buvo

Kiekvienas išplatino daugiau kaip po 30 metinių „Kario“ prenumeratorių.

Redakcijos buvo pažadėta, kad daugiausia surinkę „Kario“ prenumeratų gaus burtų kelių knygų 50 lt. sumos (be kitų pažadėtų dovanų). Lapkričio 3 d. buvo minimas burtų traukimas. Knygas laimėjo virš. J. Brazinskas.

Laimėtų knygų, kurias gauna virš. J. Brazinskas, sąrašas: 1) mjr. P. Rusecko „Lietuvos kariuomenė“, 2) A. B. Klaipeidiškio „Mažosios Lietuvos politikos veidrodys“, 3) red. kpt. Pyragiaus „Mūsų sparnai“, 4) Karolio Dineikos „Keli tautiški žaidimai“, 5) vyr. lttn. St. Zukaičio „Panevėžio atvadavimas 1919 m.“, 6) dr. A. Garmaus „Paskaitos iš biologijos ir bakteriologijos“, 7) dr. Šeštoko — Margerio „Amerikiečio išpūdziai Lietuvoje (1931 m.)“, 8) kpt. Wali-góra „Kaip Želigovskis užėmė Vilnių“, 9) „Gubos“, 10) Jurgio Šulco „Pilnas fizinio apsigynimo kursas“, 10) Simo Jono Urbono „Gyvenimo eilėraštis“, 11) Augustino Janulaičio „1863 — 1864 m. sukilimas Lietuvoje“, 12) Juliaus Būteno „Sciklinės gonkos“, 13) gen. Radus-Zenkavičiaus „Trumpas didžiojo karo eskizas“, 14) Brolių Tomdykų „Laimė ir skausmai“, 15) Karolio Dineikos „Lietuvos karžygys Antanas Juozapavičius“, 16) Brolių Tomdykų „Pirmoji meilė“, 17) kpt. A. Jurskio „Radiotechnika. I. Radiotelegrafija“, 18) Joseph Spilmann S. J. „Du jauni jūrininkai“, 19) red. pulk. Acuko „Medžiaga kariškai Lietuvos istorijai“, 20) Jono Navako „Lietuvai besikelliant“, 21) gen. št. gen. Radus-Zenkavičiaus „Pėstininkų taktikos bruožai“, 22) ritm. M. v. Richthofen „Raudonasai karo lakūnas“, 23) „Filmų žvaigždės“ ir 24) gen. št. gen. Radus-Zenkavičiaus „Kaip mažas dalis rengti kautynėms“.

Iš daugiausia „Kario“ išplatinsiu virš. J. Brazinskas yra kilęs iš Biržų

apskr., Joniškėlio val., Pamušių vienk. Gimęs 1901 m. I kariuomenę stojo 1919 m. kovo mėn. savanoriu. Yra dalyvavęs kautynėse su bolševikais ir lenkais, ir buvo sužeistas. Dabar tarnauja liktiniu 8 pėst. pulke. Turi šiuos garbės

Virš. J. Brazinskas.

platintojams išsiųstos. Bet nevisei pareiškė. Nepareiškusiems redakcija negalėjo savo pažado ištesėti.

Iš daugelio 1932 m. „Kario“ platintojų daugiausia išplatino 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko 3 kuopos vyr. pusk. Jonas Paliulis ir 8 pėst. K. K. Vaidoto pulko 2 kulk. kuopos virš. J. Brazinskas.

Vyr. pusk. J. Paliulis.

ženklus: savanorių kūrėjų medalį, Lietuvos nepriklausomybės medalį. Vytauto Did. ordino 3 laip. medalį ir Latvijos nepriklausomybės medalį. Vyr. pusk. Paliulis yra gimęs 1904 m. ir kilęs iš Naujamiesčio, Panevėžio apskr. Stojio i kariuomenę savanoru 1923 m. Dabar tarnauja liktiniu 2 pėst. pulke.

žin kas alkūne į pašoną stuktėlėjo. Pasirodo, tas pats grandinis, kuris liepė man plaukus nukirpti.

Antroji naujokystės diena. Po pusryčių atsiguliau snustelėti. Bet kur tau!.. Ateina tas pats grandinis ir liepia eiti rajoną šluoti. Pradėjau aiškinti, kad man nepatogu rajoną šluoti. Bet kur tau — eik ir gana. Nė grasinimai mano tėvu ir kaimo bernais negelbėjo. Nuėjau šluoti.

Vakare pradėjo išdavinėti rūbus. Norėjau pats išsirinkti gražesnius ir nors su vienu galioniuku, bet neleido. Išdavė maždaug ūgiui tinkamus.

Šeštoji naujokystės diena. Atsikėles tuoj skubu prie šulinio. Kaip malonu save perlieti šaltu, tyriu vandenėliu.

Pusryčiai. Gardžiuodamasis išgėriau kavą ir laukiu, kol vėl teks stoti į eilę ir eiti į orą mankštintis ir kitiems užsiėmimams.

Po pietų atsiėmiau atsiųstą iš namų dėžę su maistu. Ir kam man to maisto reikia. Pakanka ir čia duodamo. Po biski išdalinau kitiems draugams. Taip pat nemaža daviau ir tam grandiniui, kuris aną dieną kumpio šmotelį paragavo (dabar mudu neišskiriami draugai: jis man viską aiškina, o aš visa kuo domiuosi).

Aštuntoji naujokystės diena. Visa diena itin smagiai praėjo. Aš jau šiek tiek pramokau ir kareivinėje tvarkytis ir aikštėje komandas vykdyti.

Vakare sėdau pavartyti savo dienoraštį. Kaip negražiai ir kokių nesamonių prirašyta. Net rausti tenka. Todėl kol kas nutariau dienoraščių nerašyti, bet užtat tėveliams parašiau šio turinio laišką:

„Brangūs tėveliai! Negaliu atsidžiaugti, kaip man malonu kariuomenėje būti. Manau, nelaimingas tas žmogus, kuris į jos garbingas eiles nepatenka. Nė viena mokykla žmogų to neišmokyti, ko čia išmoko. Vada! viską gerai aiškina, o ir, be to, labai malonūs. Žinoma, vargas tam, kuris neklauso, bet savo

Žygio panorama

Padangės kupinos nenušienauto šieno

Nuvarvina rasas juodon, kuproton žemėn,

Ir vėtra, pakibinus ažuolo kamieną,

Užtraukia liūdną, rudenišką gamą.

Šimtai kojų susipina į vieną didį taktą,

Dainos garsai sudūžta plačiam beržyno klonyje;

Ruduo suraukia nuplikusią kaktą, —

Kas drista užrėkti mano simfoniją?!..

Ir tiesiasi kelias jaunais veidais nugriestas,

Ir vasarą ir žiemą drąsiais, linksmais vienodais, —

Nors beržas šalikely — aiškus pesimistas

Ir nuogi karklai taip mizernai atrodo.

Taip ir rodosi — pasuks tuoj kairės sukimu

Ir žengte! — Iš visur tik važiuoja, tik joja,

Kur brolis — vergas laukia, skundžias likimu,

Kur amžinas ruduo kvatoja.

Jon. Docius.

negeru keliu eina. Aš jam taip pat neužjaučiu. Reikia būti pavyzdingu ir klausyti.

Be to, daugiau jokių dėžių nesiuntinėkite. Nes tai, mano nuomone, yra kariuomenės užgavimas. Kaip dabar aš gardžiai, sočiai ir sveikai valgau, tai dar nevalgiau ir, manau nevalgysiu. Tai tuo ir baigiu savo laiškėlį. Raulas Lapkus“.

J. S.

Laikraščių platintojai — kultūros darbininkai

Baigiasi šie metai su savo darbais, rūpesčiais, pasisekimais ir nepasisekimais. Artinasi nauji. Ką jie mums neša — sunku pasakyti.

Daugelis mūsų, kurie galvoja apie savo ateitį ir negyvena tik ta diena, sutikdami naujus metus sudaro bent šioki tokį savo darbų planą. Pirmuoju tokio plano punktu pas labiau susipratusius ir kultūringus žmones yra spauda: ką kitais metais turiu skaityti, kokius laikraščius išsirašyti ir t.t. Vieni tvirtai yra nusistatę šioki ar tokį laikraštį skaityti, o kiti ilgai svarsto ir renkasi. Treti patys tuo nesirūpina ir tik kitų paraginti pabando išsirašyti — arba jų nerangumas neleidžia jiems patiems tuo pasirūpinti ir yra pratę tik raginami. Tokiems į pagalbą ateina kurių nors laikraščių platintojai.

Kas yra laikraščių platintojai? Atsakysiu trumpai. Jie nėra biznio agentai, kokių turi daugelis pramonės bei prekybos įmonių, kurie dirba už pinigus. Laikraščių platintojas dirba ne už pinigus, bet iš idėjos, pasiaukojimo savo platinamo laikraščio idėjoms, siekimams skleist. Laikraščių platintojas yra tylus ir kuklus kultūros darbininkas, nešas į visuomenę tam tikrą idėją. Dažnai jis pats nejaučia, koki didelį, garbingą ir atsakingą darbą dirba. Pirmučiausia, jis išvelka iš tamsos geros valios pilietį, nors iki šiol jis ir nerangus buvo kultūringam ir šviesiam gyvenimui. Parodo jam kelią į spaudą, kuri judina mūsų visuomenę iš apsnūdimo. Išugdo jame tam tikras idėjas, praturtina jo sąmonę ir įtraukia jį į šviesesnę pasaulį. Atskirų žmonių kultūrėjimas kultūrina ir visą tautą. Spauda ir menko išsilavinimo žmogelį padaro sąmoningu ir kultūringu žmogumi. O be spaudos ir aukšto mokslo žmogus greit atsiliks nuo gyvenimo pažangos. Antra, laikraščių platintojas stiprina savo platinamą laikraštį ekonomiškai ir tuo sudaro aplinkybes tam laikraščiui sėkmingiau savo darbą dirbti ir platesnę visuomenę pasiekti. Vadinas, laikraščių platintojas yra grynai idėjinis kultūros darbininkas, varas pirmąsias kultūros dirvonų vagas.

O pirmosios vagos yra sunkiausios, nes reikia išplėsti dar nedarbintus dirvonus, kad kiti artotai — kiti kultūros darbininkai — galėtų varyti tolimesnes vagas ir sėti kultūros bei šviesos sėklą.

Iš šio matome, kad laikraščių platintojų darbas yra aukštas ir garbingas. Kiekvienas kilnių siekimų žmogus turėtų į tą darbą stoti ir jį energingai dirbti, turėdamas galvoj darbo kilnumą. Daugelis dabartinių ir buvusių mūsų visuomenės ir kultūros įžymių ir garbingų darbininkų savo darbą pirmučiausia pradėjo geros spaudos platinimu. Tai buvo jų pasiruošimas ir egzaminas, ką galės nudirbti ateity.

„Kario“ bičiuliai, kurie seka jį, gerai supranta jo idėjas ir siekimus. Jiems apie tai aiškinti nebetenka. Bet negana patiems gyventi „Kario“ idėjomis. Tas idėjas neškime ir į platesnę mūsų visuomenę ir didinkime „Kario“ šeimą. Kai visa tauta persiims „Kario“ idėjomis ir mintimis, nebebus mums baisūs jokie priešai, nors ir mus supantieji galiūnai, ir greičiau prisiartinsime prie savo tikslo — pavergtų žemių atvadavimo. Gerai tautiškai, valstybiškai ir kariškai paruoštą, nors ir mažą, tautą nediršta ir milžinai pavergti. „Kario“ platintojai, be paprasto kultūros darbo, dar dirba ir antrą svarbų darbą: padeda ugdyti iš mūsų tautos galingiesiems neperkandamą, nors ir mažą, bet kietą riešutą, į kurį ir tvirčiausi dantys gali sutrupėti.

Nemaža yra geros valios žmonių, kurie rūpinasi „Kario“ skaitytojų šeimą didinti. Bet didis darbas reikalauja ir didesnės talkos. Todėl ne tik senieji „Kario“ platintojai turėtų energingai stoti į talką 1933 m. „Kari“ platinti, bet taip pat ir naujos jėgos, kurioms yra brangūs „Kario“ siekimai ir idėjos.

Kas galėtų „Kari“ platinti? Ogi visi: kariai, atsargos kariai, šauliai, mokytojai, moksleiviai, Lietuvos inteligentas, ūkininkas, darbininkas ir kt. Visi, kas vienu metu mintimis su „Kariu“ gyvena. Todėl neatsilikime nė vienas nuo kilnaus darbo talkos.

St. Barcas.

SKAUTAI KRUTA

Skuodas, Kretingos apskr. Miestelis prie geležinkelio ir sienos su Latvija. Nuo 1919 m. čia veikia vidurinioji mokykla. 1931 m. šioj mokykloj įvesta V klasė, o nuo šių mokslo metų pradžios ir VI klasė. Šiuo metu mokykloj yra apie 170 mokinių; dirba 10 mokytojų.

Dirba čia ir skautai. Šiuo metu yra D. L. Kun. Kęstučio draugovė, kuriai vadov. vyr. skil. Raudys ir skaučių kun. Birutės draugovė — vadov. pasklt. Stasiutė. Iš viso per 60 skautų, skaučių.

Š. m. lapkričio mėn. 19 d. atvyko skuodiškius atlankyti vyriausias skautininkas pulk. vyr. sktn. Šarauskas, Klaipėdos tuntininko kapit. sktn. Kukučio ir skaučių skyr. vedėjos mokykl. sktn. Zemturytės lydimas. (Kretingos apskrities skautai priklauso Klaipėdos tuntui).

Tą vakarą kęstutiečiai ir birutietės buvo surengę skautiškus pramogų: ghoras, deklamacijos, ritmiški judėsiai, baltetas.

Progimnazijos salė buvo pilnutėlė. Buvo skautų ir mokinių tėvai, skautų bičiuliai ir vietos visuomenė.

Programą pradedant tuntin. kpt. Kukutis laikė paskaitą apie Klaipėdos kraštą, o po programos vyriausias sktn. turėjo žodį, kur suglaustai nupasakojo, kas yra skautų organizacija, ko ji siekia, kaip ji veikia ir yra remiama užsieny ir kaip skautai dirba Lietuvoj.

Sekmadienį iš ryto skautai ir vadai dalyvavo pamaldose. 12 val. buvo iškilminga sueiga. Čia iškilmingoj nuotaikoj, dalyvaujant mokytojams, visuomenei, naujieji nariai vilkiškai — paukštytės davė įžodį.

Po to vyr. sktn. turėjo žodį į skautus ir skaites primindamas jiems, įstojant į organizaciją, pasiimtas pareigas ir mūsų organizacijos uždavinius. Užbaigus sueigą tautos himnu, vyr. sktn. turėjo pranešimą visuomenei apie visuomenės paramą ir bendradarbiavimą su skautais svetur. Nušvietė Lietuvos skautams remti draugijos uždavinius. Čia įstoję į skautams remti draugiją apie dvidešimt vietos inteligentijos ir išrinko valdybą: taikos teisėjas p. Vaitkevičius, progim. direktorė p-lė Ramanauskaitė ir pradž. mokykl. vedėjas p. Labanauskas.

Užsimezgė labai glaudūs ryšiai tarp mūsų skautų, skaučių draugovių ir vietos visuomenės. Vietos skautams darbe labai daug padeda ir juos remia didžiausieji skautų bičiuliai — direktorė p-lė Ramanauskaitė ir mokytojas sktn. globėjas p. Frenkelis.

Skautai pasižymi skautiška nuotaika ir glaudžiu berniukų draugovės su mergaičių draugove skautišku bendradarbiavimu.

Sekmadienio vakare svečiai, širdingai atsisveikinę su skautais skautėmis, jų bičiuliais bei remėjais, išvyko Klaipėdon.

Kariškas jaunuomenės auklėjimas

Visos valstybės labai vertina karišką jaunuomenės, ypač moksleivijos, auklėjimą. Tai yra priemonė įskiepyti visai tautai sąmoningumo ir supratimo karo dalykuose — tiek karo moksle, tiek pačiuose principuose.

Štai dabar ir vokiečiai, norėdami atgauti visą savo prieškarinę jėgą, daug dėmesio kreipia į jaunuomenę. Jos lavinimą karo dalykuose yra griežtai pėmusi karo vadovybė. Yra paskirtas ir specialus to dalyko inspektorius, generolas *Stülpnagel*, kuris Paryžiaus dienraščio „Paris Midis“ korespondentui interviu metu štai ką yra pareiškęs:

— Kariškas jaunuomenės auklėjimas visai nėra jos sumilitarinimas, tačiau tikras auklėjimas — pilna to žodžio prasme — ypatingai mokant tvarkos, disciplinos ir pareigos jausmo.

Žinoma, vokiečiai šitoj srityj iš dalies išeina iš ribų, ta prasme, kad tikrai daugiau stengiasi panaudoti kariškąjį auklėjimą savo politiniams tikslams ir net nori su tuo susieti neapykantos kėlimą prieš kitas tautas. Tačiau iš esmės turim pripažinti, kad tikrai — kariški metodai auklėjime būna geriausi, ir, bendrai, pati kariuomenė yra geriausia mokykla.

Ir mes lietuviai turime į tai kreipti pakankamai dėmesio, nes mūsų jauna valstybė tikrai sutvirtės ir pasieks gerovės tik tada, kai mūsų piliečiai bus sąmoningi patriotai, tvirti dvasia ir kūnu, drausmingi ir sąžiningi. Be to, Lietuvos geografinė padėtis nuolat verčia mus budėti: iš vienos pusės turim didelį nedraugingą lenką, iš kurio jaučiam pareigos išvaduoti Vilnių, iš kitos pusės vėl vokiečiai ne visada mums rodosi draugingi ir dažnai ima net grasyti. Ir šiaip — Lietuva — langas iš Rytų Europos į Vakarus. Jeigu tarp šitų sričių kiltų kokių nesusipratimų — neišliktų ramiai nė Lietuva.

Taigi, kaip sakiau, turime auklėti ir budėti. Budėti? Tai beveik įeina į auklėjimosi, tautinio auklėjimosi sąvoką, siekiamo kariškais metodais. Budėti — vadinas, būti viskam pasiruošus, o pasiruošti tai ir yra auklėtis.

Dabar mūsų mokyklose yra įvestos karinio paruošimo pamokos. Jose trumpai išeinami statutai, pramokoma rikiuotės, supažindinama su įvairiais ginklais ir jų vartojimu. Aišku, visa tai tegalima atlikti labai paviršutiniškai, nes daugiau neleidžia laikas. O tai, sakyčiau, yra per maža; reikėtų surasti daugiau laiko, kad ir popietinėmis valandomis.

Mokinius šitos pamokos labai domina. Vadinas, sėjamiems dalykams randasi labai gera dirva. Tik mokėkim ją tinkamai naudoti.

Tose karinio paruošimo pamokose nereikėtų užmiršti ir tokių dalykų, kaip: supažindinimo mokinių su Lietuvos politiniais geografiniais padėtimis, sąmoningo patriotizmo kėlimo, pareigos, garbingumo ir kilnumo pajautimo aiškinimo. Vienu žodžiu, reikia duoti ne vien formalių materialių dalykų, bet ir dvasinių, kad iškiltų mūsų jaunoje kartoje senolių didvyriškumas ir taurūs žygiai.

Žinoma, mes nedarysime tokios klaidos, kaip, pavyzdžiui, vokiečiai daro, kad, šoviniškai keldami savo kraštą, niekintumėm kitus. Čia jau neprotingai keliamas šovinizmo jausmas, nesuderinamas su patriotišku ir karišku kilnumu. Mes, lietuviai, nejausim kažkokio pasipiktinimo kitomis tautomis. Jos tiek pat teisės turi egzistuoti, kaip ir mes. Tačiau, jeigu mus kas nors norėtų užgauti, paneigti ir sulaužyti mūsų tėvynės teises, tada mes turim mokėti gintis.

Taigi, aišku, kad vis dėlto privalome žinoti, kas ir kada yra mūsų priešas, neturim jam lenktis, neturim ir nusileisti.

Vienu žodžiu, kaip tik turime išsiauginti savo tautoje, itin per karinį jaunuomenės lavinimą, sveiką tautišką sąmoningumą, bet niekur neišeinantį iš ribų. Ir mums tas, tiesą sakant, vyksta siekti.

Juk tikrai, seniau, kol Lietuva dar buvo kitų tautų naguose, visi ją bandė plėšyti, savintis, savaip „nudažyti“ — o ji vis dėlto išlaikė savo esmę ir, atgavusi laisvę, mokėjo per 14 metų užsiauginti pakankamai stiprų tautinį susipratimą.

Na, bet grįžkim prie paties karinio jaunuomenės auklėjimo. Turim pabrėžti, kad jis net kultūrini tautą. Nes kuo tauta bus sąmoningesnė, drausmingesnė, tuo ji bus doresnė ir kultūringesnė, nes jau iš vien tvarkingumo ir drausmingumo išeina mokėjimas geriau ir pačiame gyvenime tvarkytis, taikytis prie laiko reikalavimų. Antra, be savo didelės auklėjamosios reikšmės, karinis paruošimas turi didelę praktinę reikšmę. Jis mums paruošia gerus būsimus karius.

Tiesa, dar reikia pažymėti tokį svarbų dalyką, kad kariškas lavinimas — be galo didelis plusas lavinamųjų sveikatai, tiek kūnui, tiek dvasiai, jau vien tuo, kad žmogų kitaip nuteikia. Pažiūrėkit tik į mokinį, mokyklos suole sulinkusį, susikūprinusių, ir po kiek laiko, kai jis jau bus turėjęs tam tikrą karinių pamokų skaičių: tada jis visai kitaip atrodys. Ir pati mokinio išvidinė savijauta bus kitokia. Jis eis iškėlęs galvą, jo mintys kils aukšty, skaidrės.

Vienu žodžiu, visą karinio jaunuomenės auklėjimo naudingumą sunku net nupasakoti. Tik jį energingai ir tinkamai vykdykim, tuomet tikrai suteiksim tėvynei gerų sūnų ir gynėjų!

Z. Danilevičius.

Vakare

Kas vakaras išeinam pasivaikščioti
Į gatves granitu nuklotas ir sušalusias. —
Ir kai sutrenkiame ugningai kojom,
Nuaidi smarkūs žingsniai per kelis kvartalus.

Mes žengiame, kaip pasakų herojai,
Kaip milžinai skaisčiai nušviesta gatvė;
Atkreipia veidus praeinantieji žmonės
Į mūsų tiesiai žengiančias eiles.

Suskamba daina nenutilstanti,
Karščiausios saulės džiaugsmo kupina.
— Ei, kas kareivių dainos nepamilstame,
Kai vakarais nuskamba per gatvių gatves?

St. Daunys.

Su planeriu į Panevėžį

Šeštadienio vakare „nepaprastas“ bruzdėjimas Kauno stotyje... Mat, aukštesn. techn. mokyklos aviacijos būrelis išvažiuoja į Panevėžį ruošti sklandymo dieną. Minimas būrelis buvo pažadėjęs aplankyti Panevėžį lapkr. 6 d., bet dėl blogo oro sklandymo diena buvo nukelta į lapkr. mėn. 20 d.

14 val. pradėjome skandymus.

Žmonės, matyt, buvo labai susidomėję, nes atsilankė apie 3000 su viršum. Nors buvo skersinis vėjas, bet sklandymai pavyko gerai. Buvo keturi startai. Sklandymus atliko av. j. ltn. Heidrikis.

Vakare buvo paskaitos mokytojų seminarijos salėje. Paskaitas laikė ltn. Adomavičius tema „Aviacijos reikšmė“ ir j. ltn. Heidrikis „Planerizmas“.

Sklandymo dieną ruošiant, daug padirbėjo vietos aero klubo skyrius su p. Bielinu priešakyj ir karo komendantas.

V. Avio.

Raseinių v. gimnazijos skautai.

Šiais mokslo metais gimnazijoje veikia dvi draugovės: skautų „Vytauto Didžiojo“ draugovė ir skaučių „Birutės“ draugovė. I „Vytauto Didžiojo“ draugovę įeina 7 skiltys. Neseniai draugovė už veiklumą iš sk. remti draugijos gavo puikią vėliavą. Mergaitės vis daugiau pradeda domėtis skautyste ir jų veiklumas didėja. Be to, gimnazijoje veikia vyresniųjų skautų atskira „Žirgų“ skiltis, kuriai vadovauja Br. Mickevičius. Ši skiltis vėliau bus pertvarkyta į vyčių būrelį.

Šiais mokslo metais gimnazijoje skautų skaičius net dvigubai padidėjo, todėl lapkričio mėn. 22 d. gimnazijoje bus įsteigta III skautų draugovė. Skautams daug padeda sk. remti draugijos pirmininkas gimnazijos direktorius p. Gipiškis ir mok. p. Radvilas.

Bro.

Dar apie naujus sklandymų rekordus.

„Kary“ 47 nr. buvo paminėtas naujas sklandymų aukštumos rekordas. Pažymėtina, jog tasai rekordas buvo pasiektas Kreme, Koktebele, kur yra viena tinkamiausių sklandymui vietų visame pasaulyje. Ypač toji vieta pasižymi pastoviais vėjais, kurie pučia ištisomis dienoms nekeisdami nei krypties, nei greitumo.

Siose rungtyse buvo pasiektas dar vienas rekordas, kuris yra daug svarbesnis už minėtąjį: lakūnas Golovinas išsilaikė sklandytuvu ore 40 v. 50 min. (senas rekordas — 21 val.). Be to, pilotas Stepančenko apuko sklandytuvu iš eilės net 29 kilpas. Tai yra taip pat savotiškas rekordas. Kol kas daugiau kaip 2—3 kilpas iš karto apsukti niekam nepasisekdavo.

M. Aro.

Pasibaigė sklandytuvų lenktynės.

Koktebel'je (Krimo pusiasalyje) lapkričio 12 d. pasibaigė visų Sovietų respublikų sklandytuvų lenktynės. Lenktynėse dalyvavo 60 sklandytuvų. Atlikta 662 skraidymai. Visi skraidė sklandytuvai išbuvo ore 762 valandas, t. y., žymiai daugiau, palyginus su Vokietijos ir Amerikos sklandytuvų lenktynėmis. Kai kurie lakūnai iš viso skraidė daugiau kaip 50 valandų. Lakūnai Stepančenko'as, Golovin'as, Pleskov'as, Gavrišč'as, Boruzdin'as ir Borodin'as nustatė naujus pasaulio arba Sovietų respublikų rekordus.

Anglijos aero klubai.

Anglijoje yra 38 aero klubai su 11.700 narių. Iš jų 20 klubų su 6.537 nariais yra vyriausybės šelpiami. Aktyvių narių pr. metais buvo 5300, iš jų 3312 yra subsidijuojami klubų nariai. Pr. metais 892 žmonės gavo skraidymo liudijimus „A“ (civ. lak.), 104 žm. (vyrų ir moterų) gavo „B“ liudijimus, duodančius teisę būti profesionaliais lakūnais, 53 lakūnai gavo navigacinius liudijimus su teise daryti ilgesnių distancijų skridimus.

Šarvuočiai manevruose.

Paskutiniuose Prancūzų kariuomenės manevruose (rug-sėjo mėn. pabaigoje) tankai, tanketės ir šarvuoti auto parodė savo galybę. Jie gerai manevravo, kliudė priešui įsitvirtinti, lengvai nugalėdavo pasipriešinimą. Deja, visos šios galingos dabartinių kautynių priemonės pareikalavo nepaprastai daug šaudmenų. Jokios didžiojo karo šaudmenų normos negali būti sulygintos su dabartiniais reikalavimais. Tai nurodo, kad ateities kare visų šarvuočių aprūpinimas šaudmenimis sudarys labai rimtą uždavinį. Labai sunku bus sutvarkyti šviedinių tiekimą be pertraukų, be kliūčių.

Aviacija visur išaugo.

Palyginus 1924 ir 1932 m. duomenis, „Krasnaja Zvezda“ rašo, kad Prancūzijoje karo lėktuvų skaičius padidėjo nuo 1.542 iki 2.900 (t. y. išaugo 88%). Didž. Britanijos — nuo 600 lėktuvų iki 1.560 (išaugo 160%), Šiaur. Amerikos Jungt. Valstybių — nuo 900 lėktuvų iki 2.350 (išaugo 161%), Lenkijos aviacijoje lėktuvų skaičius padidėjo 118%, t. y., 1924 m. buvo 320 lėktuvų, dabar yra 700.

Ilgiausioji oro susisiekimo linija.

1933 metais Sovietų respublikų aviacija atidaro naują liniją, ilgiausią pasaulyje: Minskas (sovietų Baltgudija) — Vladivostokas (Tolimųjų Rytų sovietų respublika). Šioje linijoje bus palaikomas nuolatinis susisiekimas, vežami keleiviai ir paštas. Linijos ilgumas daugiau kaip 10.000 km.

Pionierių darbų mechanizacija.

Lenkijos kariuomenės pionierių poligonuose išbandyti įvairūs instrumentai, mechanizuoti ir pritaikyti pionierių reikams, kaip antai: piūklai, gražtai, drožtuvai, kaltai ir kit. Mechaniškieji instrumentai žymiai pagreitina darbą. Ten, kur su paprastu įrankiu tenka vargti 50 min., su mechanizuotu — pakanka 10 min.

Ypač tinka mechaniški poliakaliai. Per 8 val. toks poliakalis įkala iki 20 mtr., poliakalis aptarnaujamas 3—4 karių. Tuo tarpu prie rankinio poliakalio dirba 15—18 žmonių ir gali per 8 val. įkalti iki 15 mtr.

Kilnojami motorai tinka pontonų paramoms, forsuojančioms upes. Su jais darbas eina 4 kart greičiau. Pontonų tiltas 300 mtr. ilgumo statomas su motoriniais pontonais per 35 min, su paprastais pontonais (su irklais) tam darbui atlikti reikia 1½ valandos.

Vokiečių aviacija.

Didįjį karą pralaimėjusiems vokiečiams Versalio sutartimi buvo uždrausta gamintis lėktuvų. Vėliau šis draudimas buvo panaikintas. Paliko uždrausta gaminti naikintuvus ir pritaikytus ginkluoti lėktuvus.

Taigi, pasinaudodami griežto draudimo panaikinimu, vokiečiai ėmėsi sparčiai ugdyti savo aviaciją lyg susisieki-mo reikams. Daugelis aviacijos fabrių gausiai gamina visokios rūšies lėktuvų. Net užsieniuose esą aviacijos fabriai, kaip Fokker, kuris karo metu gamino vokiečiams lėktuvus, yra glaudžiamie ryšyje su savo buv. klientais.

Daugiausia vokiečiai gamina metalinių lėktuvų, nes jie lengviau montuojami, negu mediniai, o jų dalys lengviau pakeičiamos. Be to, tokie aparatai labai ugniaatsparūs, per kautynes ne taip sunaikinami ir, apskritai, ilgiau išsilaiko. Taip pat vokiečiai užsiima didžiųjų, milžiniškų lėktuvų statyba, pavyzdžiui, „Junkers Dessau N 2000. J. 38 tipo, aprūpintas 4 varikliais, turinčiais 2400 arklio jėgų; hidroplanas Claudijus Dornier X, turįs 12 variklių po 625 a. jėgų. Be lėktuvų, vokiečiai gamina ir didžiulių orlaivių (pav. „Zeppelin“).

Žinant vokiečių politinius siekimus, netenka abejoti, kad toks civ. aviacijos ugdymas turi kitokių ne ūkiškų tikslų, o daugiau kariškų. Mobilizacijai ištikus, visi „civiliniai“ lėktuvai, be jokių ypatingų sunkumų, galės būti greit pritaikyti kautynių tikslams, tuo labiau, kad vokiečių konstruktoriai, statydami lėktuvus, niekuomet to tikslo nepamiršta.

Aviacijos žinovų yra konstatuota, kad vokiečiai ypatingai rūpinasi paruošti didelį skaičių lakūnų. Tuo tikslu vokiečiai varo uolį ir vykusią propagandą, organizuoja lakūnų mokyklas ir teikia keleivinei aviacijai pašalpų. Valstybės pašalpų gauna ir prekybinė aviacija, kurią jungia „Luft-hanza“ bendrovė.

Kad vokiečių civilinei aviacijai rūpi ir kariški tikslai, tai parodo kai kurie nedviprasmiški faktai. 1930 mt. civiliniai lėktuvai dalyvavo vokiečių kariuomenės manevruose Rytprūsioje; 1931 mt. dalyvavo priešaviacinio apsigynimo pratimuose ir pagaliau „Štalhelmo“ kariškos organizacijos didelį bandomoją mobilizaciją pereiniais metais.

Bent fotografija.

Didžiausias fotografijos aparatas yra įtaisytas viename Amerikos karo lėktuve. Jis sveria 58 kilogramus ir juo galima nufotografuoti iš 11 km. aukštumos 100 kvadratinį kilometrų plotą. Minėto aparato fotografijos dydis 3×4 metrų. Tai bent fotografija.

Gaudys žuvis iš lėktuvo.

Taip, dabar sugalvota naujas ir visai gudrus dalykas — gaudyti žuvis iš lėktuvo. Aišku, iš lėktuvo nemiškerios, ne-trauks tinklo. Lakūnas, lėkdamas 200 metrų aukštumoje, gerai mato, kurioje vietoje ir kuria kryptimi žuvis nardo, duos nurodymą žvejams, ir tie galės daugiau sugauti.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Pakėlimai.

Lapkričio 23 d. (kariuomenės šventės) proga — Respublikos Prezidentu aktu — pakelti į aukštesnius laipsnius šie karininkai: plk. lt. Andrius Butkevičius į **pulkininko**. Majorai: Vincas Žilys, Stasys Raštakis, Vladas Sidzikauskas, Leonardas Giedraitis, Jonas Černius, Juozas Užupis, Ksaveras Mašanauskas, Kazys Pažemeckas, Martynas Huffa, Edvardas Reichertas, Mečius Kareiva ir Domas Grabys į **pulkininko leitenanto**. Kapitonai: Juozas Rapšys, Antanas Sidabras, Aleksandras Andriušaitis, Jonas Pranculis, Vladas Stanulis, Antanas Breimelis, Petras Vertelis, Tomas Vidugiris, Juozas Šipelis, Jonas Rauba, Juozas Lavinskas, Juozas Matulevičius, Tadas Bartkus, Albertas Gaidys, Liudas Zibavičius, Antanas Mačiuka, Antanas Gavelis, Adolfas Lapšys, Antanas Dailidė, Kazys Nasvytis, Mečius Ščepanavičius, Vladas Bandžius ir Jokūbas Dagys į **majoro**. Leitenantai: Jonas Osinas, Antanas Saunoris, Juozas Kulikauskas, Klemas Kuzmickas, Juozas Strikas, Juozas Giedra, Petras Puodžiūnas, Jonas Matusevičius, Benius Zavadskis, Vladas Pioravičius, Jonas Grincevičius, Juozas Sakalauskas, Otto Milaševičius, Antanas Zagurskis, Vytautas Valteris, Kazys Mintautas, Kazys Šimkus, Ignas Vylius, Vytautas Čemarka, Aleksandras Dobrovolskis, Lionginas Leknickas, Antanas Stanus, Martynas Striužas, Jonas Niauronis, Vladas Kompanas, Verneris Lagenpušas ir Mečius Brazauskas į **kapitono**. Jaun. leitenantai: Juozas Navikas, Benediktas Juškauskas, Pranas Juodis, Pranas Augaitis, Juozas Peldžius, Ignas Matutis, Albinas Šležas, Vincas Abramikas, Antanas Naujokas, Antanas Klimavičius, Povilas Pukys, Stasys Vasiliauskas, Vladas Černius, Pranas Šmaukšta, Juozas Liūtas, Balys Mitalauskas, Jonas Lukauskas, Juozas Tamošiūnas, Ignas Jonikas, Juozas Zaboriskis, Pranas Totila, Antanas Zeleniakas, Bronius Kauneckas, Albinas Bulvičius, Povilas Simonaitis, Robertas Berenta, Alfonsas Aleksiejūnas, Stasys Kriaučiūnas, Juozas Augustas, Kazys Kaukas, Stasys Kušlikis, Česlovas Kanteika, Aleksandras Kazakevičius, Jonas Petrakis, Izidorius Andriūnas, Vincas Abrakis, Alfonsas Svila, Petras Masys, Vincas Karalius, Juozas Nausėda, Kostas Biknius, Jonas Dženkaitis, Albinas Stukas, Juozas Kazakevičius, Petras Ambrazas ir Antanas Stankevičius į **leitenanto**.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Neseniai į naujas kareivines perėjo gyventi šie padaliniai: III batalionas, mokoma kuopa, ryšių k-da ir pulko krautuvė. Kareivinių pastatymas ir įrengimas pagal paskutinius reikalavimus — moderniškias. Kareivinės trijų aukštų. III aukšte kambarėliai likt. puskarininkiams ir viršiloms, ir salės paskaitoms. II aukšte kareivių patalpos, o I virtuvė, valgykla, prausykla, rūbų džiovykla, rūbų sandėliai, išvietės ir t. t. Kiekviena kuopa turi atskirą raštinę, kuopos vado kabinetą, siuvėjų ir batsiuvių kambarius. Patalpos gan didelės, erdvios, grindys medinės, sienos baltai dažytos. Languose ventiliacijos. Visose patalpose centralinis šildymas. Pasižvalgius po naujas kareivines, labiausiai akį kreipia moderniškos virtuvės įrengimas ir prausyklos: virtuvėje trys didžiuliai katilai šildomi garu. Jų įrengimas taip pat kombinuotas: įvairūs įrengimai laikyti maisto produktams, įvairūs indai ir baldai. Prausykloje atsukamas kranas, kur nedidele srove vanduo teka.

Kitoje pusėje įrengimai kojoms plauti. Šalia prausyklos yra kambarys nuo lietaus ir kitų sudrėkimų džiovinti rūbus.

Kadangi pulkas kol kas savo kino neturi, todėl paskutiniu metu švietimo vadovo pastangomis kareiviai dažnai vedami į miesto kinas, k. t. „Lyra“ ir „Modern“, įdomesnių filmų pažiūrėti. Biletai kareiviams visuomet būna pigūs — po 25—30 ct.

Lapkričio mėn. 12 d. likt. pusk. surengė šeimynišką šokių vakarą. Be savųjų, buvo daug svečių — iš miesto inteligentų tarpo.

Paskutiniu metu pulko sporto aikštėje rengiama čiuożykla. Čiuożyklos plotas 80×30 metr. Aplinkui supilti pylimai, kad pilamas vanduo nutekėtų toliau. Pastatytas griežikams namelis, kur čiuožímu metu grieš. Prie įėjimo vartų pakabinta keletas rūbų kabyklų ir suolelių. Pati čiuożykla yra gana gražioj ir patogioj vietoj. Nesudarys ir svečiams kliūčių lankytis.

San. pusk. M. Grinius.

1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Grįžo parduotas kautynių draugas. Lapkričio 19 d. pulke buvo tam tikros nuotaikos valanda. Reikia papasakoti. Neseniai buvo varžytynės, per kurias buvo parduotas senas, išsitarnavęs, ir dabar jau nebepajėgęs tinkamai bėgti savo pareigas arklys „Junkeris“. Jo trumpa biografija ir aprašymas (atsieit „charakteristika“). Gimė Lietuvoj 1910 m. Į pulką atėjo jau seniai. Buvo įvairiose tarnybose ir žygiuose. Aukšto ūgio. Balta nosis ir apatinė lūpa, paskutinės kojos iki čiurnų baltos. Po balnu balti taškai.

Lapkričio 19 d. anksti rytą apie 3½ arklidės budėtoją nustebino kažin koks prašymasis iesti į arklides (žinoma, savo kalba — žvengimas). Budėtojas, išėjęs pažiūrėti, visai netikėtai sutinka seną, visiems gerai pažįstamą veteraną, kautynių draugą „Junkerį“. Sužvengė „Junkeris“, pasiekė budėtojo rankas ir jau pats, kaip tam tikrų teisių turėdamas, įėjo į arklidę ir surado savo seną vietą. Tuoju arkliai sukilo sutikdami seną bičiulį iš kažin kokių vargų grįžusį. Taip, neišskentė „Junkeris“ naujoj aplinkumoj ir pats grįžo. Žinoma, neišlaikė ir budėtojo širdis nepasiūlius senam bičiuliui truputį šieno, na, ir truputį avių.

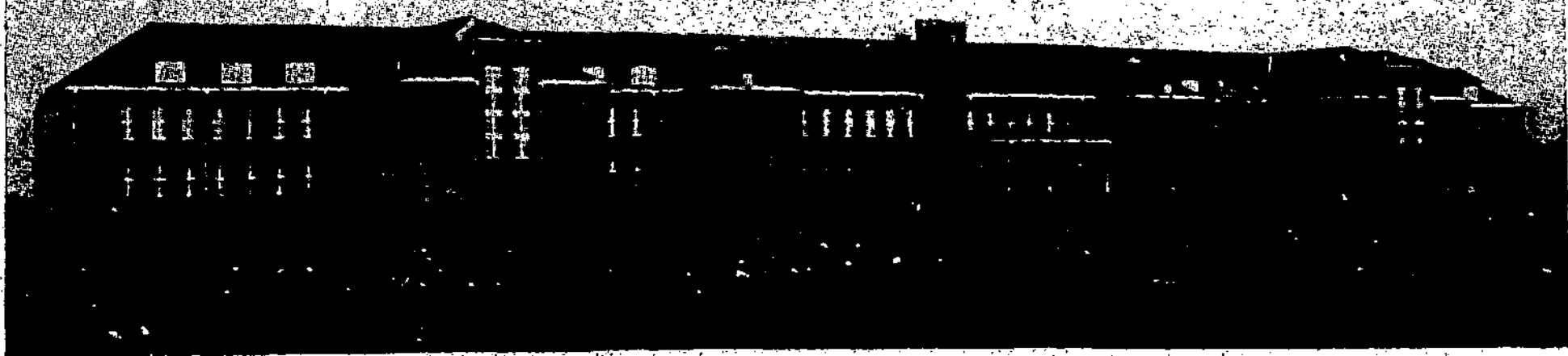
Iš ryto žinia buvo žinoma jau visam pulkui. Visi stebėjosi ir gyrė „Junkerio“ žygį. Ir jei kas iš kitų eskadronų ir nepažinojo „Junkerio“, dabar turėjo geros valios, nuotaikos ir noro „Junkerį“ pamatyti, paglostyti, pagirti ir... tarti užuojautos žodį.

Bet netrukus atėjo ir pilietis su varžytynių dokumentais. Prašė gražinti „Junkerį“. Ir dar kitą žodį bandė pasakyti, girdi, neklauso „Junkeris“. Tenka pažymėti, kad „Junkeris“ atvyko ne iš čia pat, bet iš kitos pusės: iš seno miesto. Tačiau „Junkeriu“ vėl teko atsiskirti pagal visai teisėtą naujo šeimininko reikalavimą. Tur būt, dabar šeimininkas budriau seks savo karišką arklį. Ir ne vienas iš pulko atsiminė ankstybesnius pasakojimus, kaip panašiai parduotas arklys, išgirdęs karo trimitą, su visu vežimu, gerokai aptrankęs šeimininką, atlėkdavo ir išsirikiodavo šalia savo kautynių draugų.

Husz Ar

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

Technika, sunaikinusi žmogaus asmenybės reikšmę, nepagali žmonijai naujų malonumų, kurie turi net didelės auklėja-

1 p. p. naujosios
kareivinės

Andrikonio foto.

mosios reikšmės. Tai radio. Iki šiol radio buvo tik pulko skaitykloj ir puskarininkių klube. Bet skaitykloj ne visi kareiviai galėdavo sekti programų. Dabar kiekvienoj kuopoj pastatė po ruporą. Visi kareiviai šią naują sūtikio su džiaugsmu. Šis dalykas turi didelės auklėjamosios reikšmės. Mūsų kariuomenė stengiasi pašauktus atlikti karo prievolę ne tik išmokyti karo dalykų, bet kartu šviesti ir auklėti, kad grįžtu iš kariuomenės ne vien geri atsargos kariai, bet ir geri piliečiai. Todėl šis naujas atspėjamo nuo užsiėmimų laiko praleidimas, beklause muzikos ir įdomių kalbų, padės daug greičiau nutrinti nevalyvaus berniškumo ir blogų įpročių susidariusį kevalą. Kareiviai džiaugiasi, kad vyriausybė rūpinasi ne tik geru jų aprėngimu ir maitinimu, bet ir duoda naudingų pramogų ir malonumo.

Ant. Jsn.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Lapkričio mėn. 19 d. pulko salėje buvo surengtas pulko kariams vakaras. Artistų grupė vaidino vieno veiksmo operetę „Kuprotas oželis“ ir vieno veiksmo komediją „Kurčias žentas“. Per vakarą griežė pulko orkestras. Iš vakarėlio gautas pelnas paskirtas 17 A. Panemunės šaulių būrio ugniagesių naudai.

St. R.

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas.

Jaunieji mūsų draugai jau priprato prie kariško gyvenimo. Jiems jau nebe svetima kariška drausmė, vidaus tarnybos statutas ir k. Rūkuotėje taip pat toli pažengę. Pripratinti geriau žygiuoti su orkestru, buvo dvi repeticijos kareivinių kieme. Šiemet pulkas gavo daug prasilavinusių jaunuolių; yra studentų, mokytojų ir k. profesijos žmonių.

Kareivinių kieme buvo futbolo rungtynės tarp 1 kuopos jaunų kareivių ir pulko liktinių puskarininkių. Rungtynės buvo labai įdomios. Visi atidžiai sekė jų eigą ir pranašavo laimėjimą, — tai vieniems, tai kitiems. Pradžioje jaunieji kareiviai parodė labai smarkų tempą ir per trumpą laiką įmušė du golus, tik prieš galą pradėjo nebesisekti. Rungtynės baigėsi 4:4. Ateityje manoma surengti daugiau panašių rungtynių. Rungtynių žiūrėti atėjo ir civilių.

Pašvenčio Jonas.

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas

— Nuobodžiam rudens laikui praleisti, šio mėn. 12 d. liktiniai puskarininkiai surengė savo klube šeimynišką pasilinksminimą-vakarėlį su šokiais. Vakarėlį griežė pulko dūdų orkestras.

Pažymėtina, kad puskarininkiai su šeimomis sugeba labai gražiai ir maloniai praleisti laiką, pasilinksmindami ir pasidalindami gyvenimo įspūdžiais. Šoka ir žaidžia daugiausia tautiškus šokius. Buvo ir kviestų svečių. Svečiai leidžiami: puskarininkių šeimų artimieji nariai ir tie, kurie yra rekomenduojami klubo narių. Be to, svečiai yra registruojami į tam tikrą klubo svečių knygą ir toje knygoje rekomenduojas asmuo pasirašo ir atsako už įvestąjį svetį t. y., už svečio elgesį. Šiaip pašaliniai asmenys neleidžiami.

— Klubas gauna daug laikraščių bei žurnalų. Blogas įprotys yra tai, kad kai kurie puskarininkiai naujus laikraščių numerius pasiima ir išsineša su savimi; kitiems netenka pasiskaityti. Šiuo nenormalumu turėtų susirūpinti klubo šeiminkas. Be to, būtų gerai, kad klubas turėtų surinkęs metinius laikraščių komplektus, bent tuos, kaip, pav., „Kario“, „Trimito“ ir kitų veronesnių bei įdomesnių.

— Klube trūksta šių žaislų, kurie anksčiau buvo, k. t.: domino, šaškės, šachmatai ir lota. Nors šie žaislai atrodo menkos vertės, tačiau laikui praleisti bei pajvairinti buvo labai geri. Tuo reikalu turėtų susirūpinti klubo valdyba.

— Pradeda ruoštis žiemos sportui. Buvusi pereitais metais čiuožykla padidinama beveik dukart.

Salčiams sustiprėjus ir ledui atsiradus, senojo čiuožykloj sportininkai čiuožėjai jau čiuožia.

Vytenietis.

Atsargos karininkų sąjungos visuotinis suvažiavimas.

Lapkričio mėn. 20 d. L. K. Ramovėj buvo visuotinis atsargos karininkų sąjungos metinis suvažiavimas.

Į suvažiavimą atsilankė daug aukštų atsargos karininkų. Suvažiavimą atidarė ats. pulk. prof. Žilinskas, senosios valdybos pirmininkas.

Iš valdybos ir revizijos komisijos pranešimų paaiškėjo, kad sąjungos veikimas iki šiol nebuvo tinkamai išplėstas. Pirmoji priežastis mėginta pašalinti pakeičiant sąjungos įstatus ta prasme, kad galėtų suorganizuoti sąjungos skyrius provincijoje ir tuo būdu labiau išplėsti veikimą. Be to, naujieji įstatai sunormuoja atsargos karininkų - aspirantų į sąjungą įstojimą ir jų pareigas. Nes atsargos karininkų - aspirantų skaičius kasmet didėja ir su buvusių aktyvios tarnybos karininkų skaičium yra žymioj persvaro. Todėl sunormuoti įstatais šių, vis dėlto ne vienos rūšies atsargos karininkų, santykius atrodo yra būtina reikalinga. Svarstant naujų įstatų projektą, dėl kai kurių

punktų buvo kilę didelių ginčų. Todėl įstatai dar nevisiškai priimti. Palikta redakcinei komisijai perredaguoti. Į naują valdybą išrinkti: ats. pulk. Merkys, ats. pulk. lt. Gužas, ats. pulk. prof. Žilinskas, ats. pulk. Sidaravičius ir ats. mjr. Rušcekas.

Baigiant suvažiavimą, nutarta pasveikinti Valstybės Prezidentą, ministrų pirmininką, krašto aps. ministrą ir vid. reikalų ministrą. Tenka pažymėti, kad šis suvažiavimas buvo gal kiek kitoks, negu kiti, įnešta daugiau gyvumo ir susidomėjimo, ypač iš jaunųjų tarpo. Todėl reikėtų tikėtis, kad visos sąjungos veikimas bus judresnis ir gyvesnis.

Dst.

Gaisrų fronte. X. 18 d. 18 val. 15 min. 8 pėst. pulko ugn. k-dos kirvininkų skyrius išvyko į Vijolių kaimą Šiaulių v. ir aps. (4 km. atstumo nuo pulko kareivinių). Ten degė pil. L. Kačo medinis tvartas ir daržinė. Laužiamųjų įrankių pagalba kirvininkai ėmė energingai gesinti gaisrą ir 19 val. 15 min. visai jį likvidavo. Kiti trobesiai išgelbėti. Gaisras kilo dėl neatsargaus rūkymo. Nuostolių arti 1000 lit.

Apdovanoti kar. ugn. ženklų. Tiekimų viršininkas, kar. ugn. ženklų komisijos pristatymu, apdovanojo už ypatingą draugiškumą santykiuose su kariuomenės ugniagesiais: pasižymėjusią sumanumu per gaisrą Kirkūnų km. (Panevėžio ap.) ir suorganizavusią moterų pagalbą 4 pėst. pulko ugniagesiams - kariams XII šaulių sąjungos rinktinės 30-jo Pajuostės būrio šaulė **Skuodytę Kostę**; Vytauto Didžiojo Karininkų Kursų viršininką pulk. inž. prof. **Dirmantą Stasį**, e. mokymo dalies v-ką p. bendro skyriaus inspektorių karo inž. **Reingardą Marijoną**, kursų adjutantą kap. **Dainių Vytautą**; Kauno miesto savivaldybės ugniagesių komandos brandmajorą ats. majorą **Šimkų Joną**, vyr. pusk. **Čikotą Vinčą**, jaun. pusk. **Adomaitį Kazi**, **Butkų Kostą** ir **Skirbą Kazi**, eilinius - švirkšlininkus **Šidlauską Joną** ir **Pilipavičių Feliksą**, eilinių-telefonistų **Tomkevičių Vinčą**; Latvijos ugniagesių organizacijų sąjungos (Latvijas Ugunsdzeseju Biedribu Savienības) pir-ką **Rudžitį Georgą**, vicepirmininkus **Krastinį Janį** ir **Klesnerį Artūrą**, sekretorių **Krievinį Albertą**, išdininką **Upmalį Janį**, bibliotekorių **Šitcę Harį**, kasininko pavaduotoją **Sveną Harį**, tarybos narį **Višnevskį Adolfą** ir tarybos kandidatą **Šimkevičių Viktorą** (Kar. Ugn. Inspekcijos aplinkraštis Nr. 640).

Latvių ordinas ugniagesių veikėjams. Lapkričio 18 d. Latvijos respublikos prezidentas apdovanojo Latvijos nepriklausomybės XIV metų sukaktuvių proga eilę Lietuvos valstybės valdininkų ir visuomenės veikėjų. Jų tarpe Trijų Žvaigždžių IV laipsnio ordinas gavo: vid. reik. ministerijos kovos su gaisrais referentas **Domininkas Siemaška** ir Kauno įgulos ugn. insp. pavad., uolus Lietuvių-latvių vienybės draugijos veikėjas, adm. majoras **Ardickas Aleksandras**.

Makabi — Sparta 1:1 (0:0). Lapkričio 20 d. kariuomenės stadione antrą kartą susitiko pereinamosiose rungtynėse dvi mažųjų komandos — Makabi LL ir Sparta A kl. Ir ši kartą nepaiškėjo kas kitais metais žais Lietuvos lygoj, nes rungtynės pasibaigė 1:1. Lapkričio 27 d. ten pat paskirtos dar vienos rungtynės.

Čiuožimo pašliūžomis kursai. Ši žiemos sezoną numatoma surengti mūsų kariuomenės karininkams čiuožimo pašliūžomis (ski) kursus. Į kursus manoma pakviesti specialistą švedų pašliūžininką. Šie čiuožimo kursai truks šešias savaites. Manoma, jog tuo pačiu treneriu pasinaudos ir kiti sporto organizacijų nariai.

Apie Šarkį. Šarkis ir jo rungtynių rengėjas sako, kad kitas pasaulinis bokso čempionatas turėtų būti Bostone, nes Bostonas yra jo miestas ir ten jie sutrauktų daugiausia pinigų. Šarkis nemano nuo Šmelingo šalintis ir vengti rungtynių, nes yra dar daug laiko jų susitikimui, pareiškė menadžeris. Turit neužmiršt, sako jis, kad Šmelingas priverstė Šarkį laukti net du metus iki sutiko vėl su juo kumščiuotis.

Lietuvis — Latvijos bokso pirmenybės. Pirmenybėse dalyvavo ir lietuvių sporto klubo „Laisvė“ boksininkai, iš kurių

vienas (Grigas) lengv. svory laimėjo pirmą vietą ir davė klubui pirmąjį čempiono vardą. Laisvietis Aukštuolis plunksnos sv. užėmė trečią vietą. Abu boksininkai prieš kurį laiką dalyvavo Kauno LDS šventėj ir boksavosi su kauniškiais.

Vertina lietuvių dovana. Švedų futbolininkai, brangindami iš Lietuvos futbolininkų gautą taure, kuri nelemtai prieš kurį laiką buvo pavogta, savo lėšomis įsigijo panašią kristalo taure. Jie ją išstatė senoj vietoj trofėjų salėj. Be to, pačiame kristale jie išraižė pavogtos taurės užrašą.

Pasauliniai... žvėrių rekordai. Dažnai rašoma ir kalbama apie nepaprastus įvairių sportininkų rezultatus, bet kaip pavadinti žvėrių pasiektus rezultatus. Žvėrių rekordai, aišku, yra „antžmoniški“, nes jeigu suruošti žvėrių olimpiadą, tai rezultatai būtų maždaug tokie: 100 metrų medžioklinis šuo prabėgtų per 5 sek.; 1 klm. katinui tektų bėgti tik 50 sek.; per 1 val. strausas nubėgtų 80 klm. 100 metrų delfinas nuplauktų per 7 sek.; šokime į tolumą kengūra pasiektų 10 metrų ir liūtas 8 metrus. Imtynėse nugalėtoju tikrai išeitų dramblys.

Šis tas iš Panevėžio šaulių gyvenimo.

— Panevėžy yra 3 šaulių būriai. Jie turi suorganizavę stiprią šaulių gaisrininkų komandą. Šiomis dienomis buvo šitos šaulių gaisrininkų komandos susirinkimas, kuriame išrinkta nauja komandos valdyba. Komandos viršininko pastangomis komanda yra energinga ir kas kartą daugiau įgyja gyventojų tarpe pasitikėjimo.

— Šiomis dienomis, buvusiame Panevėžio 2 šaulių būrio susirinkime buvo aptarta daug šaulių gyvenime reikšmingų klausimų, kurių tarpe ir spaudos platinimas. Be „Trimito“, yra nusistatyta prenumeruoti ir „Kari“.

— Panevėžio šaulių rinktinė pagaliau jau visiškai susitvarkė su savo namais. Dabar atliekamas kapitalinis rūmų remontas. Po remonto rūmai visai kitaip atrodys. Rūmuose šauliai turi savo bufetą, salę vakarams, štabo būstinę, biblioteką ir kit.

— Panevėžio šaulių rinktinėje yra daug veiklių šaulių būrių. Vienas iš tokių yra Korsakiškio būrys. Šiomis dienomis buvo gausingas šito būrio susirinkimas, kuriame būrio vadas priminė šauliams apie drausmingą pareigų ėimą ir reikalingumą skaityti „Trimitą“ ir „Kari“. Iš lauko tarnybos statuto paaiškinta apie kariuomenės ryšius, pėstininkų žvalgymą ir sekimą. Buvo paskaita — „Vilnius, prieš lenkams jį pagrobiant“. Tam pačiam susirinkime keliolika šaulių išsirašė 1933 met. „Kari“ ir „Trimitą“.

Alg. Rūstulis.

III šaulių rinktinė.

III šaulių rinktinėje darbas eina visu spartumu. Būriuose ne tik praeinama kariško parengimo programa, bet su atsидėjimu dirbama kultūros, propagandos ir ugniagesybos srity. Ši rudėnį buvo rajoniniai manevrai Stalgėnuose ir Viešvėnuose, kuriuose dalyvavo veik visi ir uniformuoti šauliai: pėstininkai, dragūnai, dviratininkai ir sanitarija. Visuose būriuose praveistas mokamasis ir kontrolinis šaudymas kovos šoviniiais: patikymo % geras. Pereitais metais įsisteigęs Rietave dragūnų būrys žymiai auga. Praeita raitininkų ir pėstininkų mokymas. Paskutiniu metu prie būrių steigama raitininkų skyriai, į kuriuos su noru stoja ūkininkaičiai su savo arkliais. Būriuose veik kas sekmadienis yra pamokos, kurias veda atsargos kari-ninkai. Rinktinės naujokai, išvykę į kariuomenę, atsiunčia savo buvusiems vadams padėkos laiškus, dėkodami už „aplaužymą“. Giriasi, kad dalyse laikomi kaip pavyzdingi naujokai.

Varnių, Telšių ir Plungės būriai turi savo dūdų orkestrus, klubus ir skaityklas. Telšių būrys turi didelį chorą, vedamą šaulio - kompozitoriaus Andriulio. Šiais metais buvo surengę dainų šventę ir dalyvavo Šiaulių rinktinės dešimtmečio šventėje.

Rinktinė mano kitais metais pradėti šaulių namų statybą. Šiais metais Telšių — Kretingos geležinkelio statybos Kōjs-gaard ir Šultz firma paaukojo namų statybai 10.000 lt. Būriai irgi yra apsidėję namų fondo mokesniu. Tikimasi kitais metais pasistatyti savo namus.

Visuose miesteliuose, bažnytkaimiuose ir didesniuose kaimuose yra šaulių ugniagesių komandos, kurioms vadovauja baigę ugniagesybos kursus. Kai kurios komandos turi ir įrankių įsigijusias.

A. Rauda.

Utena.

Utenos šaulių būryje jaučiamas didelis darbas. Dabar jau baigiami įrengti didžiuliai mūriniai namai. Namai yra labai dideli ir gražūs. Juose bus patalpinta visa šaulių raštinė. Mano-

ma, kad bus ir kareivinės (komendantūra). Be to, bus įrengta didžiulė vaidinimui ir kinui salė, kuri Utenoje bus viena pirmųjų. Šių namų rūsyje bus įrengtas ir atskiras kambarys apsaugai nuo dujų. Prie namo taip pat bus įrengta nemaža teniso aikštelė, kurioje norintieji šauliai galės žaisti.

Neseniai ant namų yra išgraviruotas gražus didžiulis parašas „Šaulių namai — Tautos namai“.

Be to, uteniškiai šauliai nemaža yra nudirbę ir priešgaisrinėje srityje. Jau kelius kartus dalyvavo ir pasižymėjo dideliuose gaisruose. Uteniškiai šauliai - gaisrininkai turi įsigiję didelį motorinį siurbli, kuriam lėšų davė ir Utenos miesto savivaldybė.

Uteniškiai šauliai turi ir savo orkestrą. Nors orkestrą įsigijo neseniai, bet griežimo srityje jau pasiekė gerokų rezultatų.

Vietos gyventojai labai džiaugiasi, kad turi Utenoje orkestrą. Iš orkestro šauliai gauna daug pajamų, nes plačioje apylinkėje yra labai populiarius.

J. Žilėnas.

Tryškiai (Šiaulių apskr.).

Tryškių šaulių būrys subruzdavo rengtis statyti namus. Ši sumanymą parėmė valsčiaus savivaldybė: dovanojo žemės sklypą namams statyti, iš samatos paskyrė 100 litų ir pažadėjo padėti vežti reikiamą medžiagą. Sumanymui pritarė ir visuomenė. Turtingesnieji pažadėjo gausių aukų. Visuomenė moka vertinti šaulius ir todėl remia jų sumanymus.

Lapkričio m. 13 d. buvo šaulių vakaras, kurio pelnas buvo skirtas namų statymui. Publikos buvo pilna salė. Vakaras davė gražaus pelno ir paskatino visuomenę remti šaulių namų statymą.

A. Šimkus.

Jūra, Marijampolės apskr.

Vietos šaulių būrys gerai tvarko raštinę ir biblioteką. Rinktinės vadas, tikrindamas ginklus, tikrino ir raštinę bei biblioteką, kurie visai pavyzdingai tvarkomi. Šiame darbe pirmuosius ir sunkiausius žingsnius atliko šaulys Kačegavičius Jonas. Naujoji sekretorė š. Šimaitytė Sabina rodo dar didesnio darbštumo. Bibliotekoj yra 318 tomų knygų. Pražudytų knygų nėra. Skaitytojų gana daug. Skaityti ir nešauliai.

Salopėraugis, Marijampolės apskr.

Lapkričio 13 d. rinktinės vadas lankė vietos būrį ir pravedė pamokas: atstumų sprendimas, matavimas, tereno pažinimas, žemėlapių skaitymas ir orientavimas dieną ir naktį. Visi šauliai rikiškai gavo atlikti po vieną uždavinį atstumų sprendime ir matavime. Po pamokų buvo būrio susirinkimas. Susirinkimai atliekami kiekvieno mėn. antrą sekmadienį.

S. Kalvarija.

Lapkričio mėn. 13 d. rinktinės vado prašomas inž. kpt. Mašiotas lankė vietos būrį, kuris supažindino šaulius su pašto karveliais ir jų veikimu, o taip pat su telefono ryšio sudarymu, veikimu ir panašiais uždaviniais. Atlikti keli pratimai.

Kl. Rymantas.

Ginklų išvežimas (eksportas).

Amerikos laikraštis „New York Times“ rašo, kad Prancūzijos firmos per pirmus š. m. 8 mėnesius išvežė iš Prancūzijos ginklų, parako ir kitų šaudymo dalykų už 4.869.423.000 litų. Palyginus su 1931 metais, išvežimas padidėjo stambia suma: 2.584.960.000 lit. Rankinio ginklo (šautuvų, pistoletų, revoliųrių) išvežta 102 tonos už 352.990.000 lit. (pernai tik 35½ tonų už 107.796.000 lit.). Patrankų ir kulkosvaidžių išgabenta 1.018 tonų už 3.238.950.000 lit (pernai tik 187 tonos už 509.184.000 lit.).

Daugiausia išvežė Japonija, paskui eina Rumunija, Jugoslavija ir Lenkija. Padidėjo taip pat eksportas į Argentina, Kiniją ir į kai kurias prancūzų kolonijas.

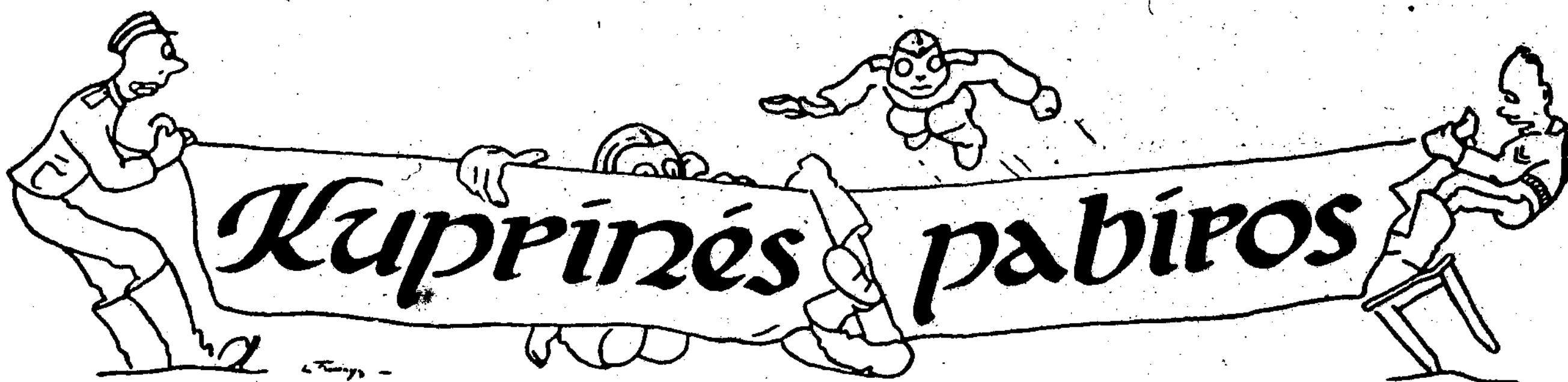
Viena Rumunija š. m. rugpjūčio mėn. gavo iš Prancūzijos ginklų daugiau kaip už 58.500.000 lit. Bendrai, šiemet Rumunija gauna nepaprastai daug ginklų. Ginklai ir šaudmenys sudaro 25% viso Prancūzijos eksporto į Rumuniją, 1931 metais ginklams teko vos 0,5% viso eksporto.

Ginklų eksportas į Jugoslaviją, palyginus su pr. metais, per pirmus 8 mėnesius padidėjo net 16%.

Visi ruošiasi karui!

Dūminės žvakės.

Prancūzų karo laikraštis „France Militaire“ aprašo prancūzų krašto apsaugos ministerijos pėstininkų komitete suruoštus bandymus. Iš pristatytų įvairių dūminių žvakių pavyzdžių komitetas išrinko vieną. Ši žvakė pradeda leisti dūmus, 6 sek. po uždegimo praslinkus. Žvakė sudega per 1 min. 35 sek. Tačiau komitetas pripažino, kad tai yra per trumpas terminas. Manoma, kad netrukus bus bandomos žvakės su padidintu degimo terminu, kurios ateityje bus plačiai vartojamos pėstininkų dūminei uždangai kautynėse sudaryti.

Simo Valiaugos pasikeitimas

Misinginio Mamonėlio žodžiai.

J. Martinaičio karikatūros.

Už Molėtų žalios girios.
Ten yr kaimas atsiskyręs.
Tarp žydriųjų ežerų
Daug ten ūkių yr gerų.
Ten, vyručiai, gimė, augo
Ir brangusis mūsų Valiauga,
Vyras greitas ir vikrus,
Ir petingas ir stiprus.

Mūs Valiauga šitaip vargo
Ir žinojo svieta marga
Tik iš pasakų skaisčių
Ir šiek tiek iš laikraščių.
Taip pilkai, bendrai paėmus,
Bėgo vasaros ir žiemos,
Bet gaivino jį viltis,
Kad pasaulį pamatys.

Greit jau bus Valiauga Šančiuos,
Kai į Šančius jis atvyks,
Mamonėlis jį sutiks.

Taip su juo ir atsitiko —
Jis į Šančius jau atvyko,
Ir, tikėkit, kad jisai
Čia pasikeitė visai.
Čia išvilko jį iš trantų
Ir padarė gražų frantą.
Sujuose dailiai diržu —
Iš kur žiūri, vis gražu!

Taigi šitą gražų vyrą
Apdainuos jums mano lyra,
Visą būdą jo ištirs,
Ir papeiks jį ir pagirs.

Jei tik jis turės sveikatos,
Pamatys pasaulį platų,
Ir netrukus bus Kaune,
Aplankys ten ir mane!

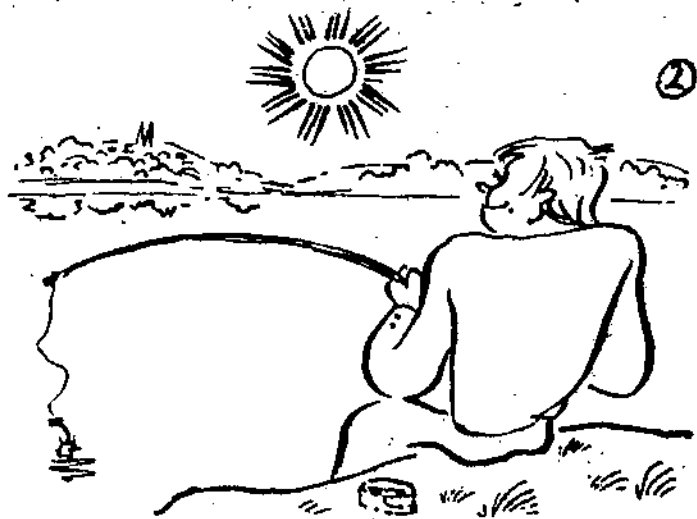

O vėliau kirpėjas Srolka
Jam nukirpo „dailią polką“,
Kad netemdytų akių,
Kauno reginių puikių.

Jūs jau, vyrai, spreskit patys:
Kas nėra pasaulio matęs,
Koks žmogelis tai tamsus,
Koks jis aklas, nedrasus.
Jam atrodo, kad Molėtai
Stovi viduryje svieta,
O kur kaimas jo brangus,
Sukas saulė ir dangus.

Šokinėja mūsų Simas —
Raudonuoja toks skelbimas,
O ten rašo, kad jau greit
Į kariuomenę reiks eit.
Rudenėlis mielas slenka —
Kaime rūgti jau užtenka,
Olia, olia, olialia,
Baigias liūdna jau dalia!
Baigiasi Molėtų kančios,

Jam dabar truputį rieta:
Neišleidžia, mat, į miestą,
Bet jau greit leidimą gaus
Kauno pažūrėt smagaus.
Jis be kariškų statutų
Greit Kaune-visai pražūtų,
O statutą kai mokės,
Kelio rodyt nereikės.

Ir Valiauga tiek težino,
Kad tenai štai už pušyno
Yr Molėtai, o toliau
Nesvarbu jam pagaliau.

Kalbant, taip sakyti, tarp mūsų,
Sės jisai į autobusą
Ir iššoks prie Igulos
Pasieškot sau mielos!

Musė—chirurgas.

Didžiojo karo metu gydytojai pastebėjo, kad sužeistųjų kareivių žaizdos, ant kurių tūpdavo ir dėdavo kiaušinėlius ypatinga žalia musė, užgydavo daug greičiau, negu tos žaizdos, kurios buvo užlaikomos didžiausioji švaro.

Amerikos chirurgas Dr. Baer, stebėjęs kelių metų laikotarpyje šį keistą reiškinį, išaiškino jo priežastis. Pasirodo, kad žaliosios musės kiaušinėliai nuveikia tai, ko negali padaryti joks antiseptiškas skystis: jie saugoja sveikuosius navelius, naikindami pūliuotus. Tuo būdu žaizda greit užgyja ir pūliavimas greit visiškai pašalinamas. Bakteriologijos institutas Vashingtone tuo susidomėjęs imasi energingų priemonių užveisti

daugiau žaliųjų musių, kad jas būtų galima pritaikyti gydymo tikslams visų Amerikos ligoninių operacijų skyriuose. Reikia manyti, kad žaliųjų musių pritaikymas medicinoje padės ne tik daktarams, bet žymiai palengvins ligonių žaizdas.

Kinėčių jau 474 milijonai.

Nežiūrint į senai besitęsiančius naminius karus, revoliucijas ir ligų epidemijas, kiniečių skaičius ne tik kad nesumažėjo, bet gerokai paūgėjo. Nankino vyriausybės paskelbtais duomenimis, dabar Kinijos su Mandžiūrija gyventojų skaičius siekia 474 milijonus žm. Pirmą Kinijoje gyventojų buvo 449 milijonai. Taigi prieauglis labai spartus.

Kas daroma priešdujinės apsaugos reikalu Estijoje

Daugelis valstybių, norėdamos pripratinti gyventojus prie pavojaus, kurių gali atnešti ateities karas, ir parodyti plačioms gyventojų masėms, kaip apsisaugoti nuo oro ir dujų atakos, supažindina savo piliečius su dujų veikimu ir apsaugos būdais.

Nors ir šiuo ūkio krizės metu, daugelis valstybių randa reikalingų lėšų, kad parengtų gyventojus priešdujinei apsaugai.

Šiais metais Rygoj buvo surengta priešdujinės apsaugos savaitė. Per tą laiką buvo skaityta gana daug paskaitų. Kelius kartus demonstruota dujų užpuolimas. Šie parodymai buvo nufilmuoti ir yra pagaminta filma, pavadinta „Dujos“. Kalbamoji filma dabar yra demonstruojama Rygoj.

Estijos Raudonasis Kryžius pirmas padarė realius žygius galimam dujų užpuolimui pasiruošti. Organizacijoj yra instruktoriai, kurie ruošia kursus. Kursuose ypatingo dėmesio krepiama į pagalbos tiekimą dujomis užnuodytiems. Šiam darbui pritraukiamos moterys, panašiai, kaip pas mus šaulės, baigusios pirmosios pagalbos kursus.

Vadinamoji oro apsaugos sąjunga užsibrėžė sau tikslą supažindinti gyventojus su galimais oro ir dujų užpuolimais. Prie oro apsaugos sąjungos yra specialus dujų apsaugos komitetas, kuris rūpinasi apsauga nuo galimo dujų užpuolimo. Prie šaulių organizacijos štabo yra dujų tarnybos skyrius, kuris šaulių dalyse turi suorganizaves dujų tarnybos komandas. Kaip centre, taip ir dalyse komandos turi gynimuisi daug reikalingų priemonių.

Šaulių štabas gauna gana dideles sumas, aukų pavidale, kurias iš viso krašto surenka šaulės. Dalis šitų sumų tenka Tartu universiteto chemijos fakultetui. Šis savo režtu teikia plačių mokslo žinių apie dujas ir apie priemones nuo jų apsisaugoti.

Tuo tikslu Estijos Raudonasis Kryžius kartu su šaulių („Kaitsalitt“) organizacija, oro apsaugos sąjunga, Talino savi- valdybei padedant, praeitais metais Taline suruošė priešdujinės apsaugos savaitę. Čia kiek plačiau dėl programos.

Pirma priešdujinė savaitė Estijoje buvo suruošta prieš 2 metus. Pernai įvykusioji buvo antra iš eilės. Pradedant priešdujinę apsaugos savaitę, buvo suruošta erdviose rūmuose didelė paroda, prieinama platesnėms žmonių masėms. Parodoje svarbiausį centrą užėmė iperitas, kuris yra vienas svarbiųjų žudytojas, nes veikia ne tik regėjimo ir alsavimo organus, bet visą gyvą kūną. Jis pereina per rūbus ir avalinę. Apsisau- gojimui nuo iperito yra vartojami specialūs rūbai. Parodoje buvo išstatyta įvairios kaukių rūšys ir rūbai, apsaugoją nuo iperito.

Parodoje įdomiai buvo atvaizduotas kolektyvaus priešdu- jinio apsisaukojimo reikalas.

Buvo parodytos slėptuvės, įrengtos po namais, su prieš- kambariu dezinfekcijai jau dujomis užnuodytiems. Toliau — plovimosi patalpa ir pagaliau bendra patalpa su oro ventilia- torium. Trumpam pasislėpimui nuo dujų buvo parodyta atskira patalpa negyvenamuose namuose. Aiškiai buvo atvaizduota, kaip turi būti pritaikyti langai ir durys, reikalingi įvairūs įran- kiai su chemikalais ir ventiliatorius.

Vienas Suomijos fabrikas parodoj buvo išstatęs pagamin- tas kaukes ir specialius rūbus apsisaugoti nuo iperito.

Pažymėtina, kad Estijoje gyventojams parduodamos geros kaukės, palyginamai labai pigiai, būtent, tik po 35 litus (Lat- vijoj kaukė kainuoja 60 litu).

Estijoje numatoma pagaminti dar pigesnė ir patogesnė sava- kaukė.

Parodą aplankė daug jaunuomenės, mokyklų ir organi- zacijų.

Per visą savaitę universiteto profesoriai, karininkai ir du- jų specialistai radiofone laikė paskaitas. Ypatingo dėmesio buvo atkreipta, supažindinant gyventojus su dujų ir oro užpuo- limais kariuomenės užpakaly.

Kalbamos savaitės metu buvo suruošti 3 dienų priešduji- nės apsaugos kursai gydytojams. Į kursus buvo suvažiavę net iš tolimesnių provincijų, iš viso apie 200 žmonių. Paskaitas jiems laikė universiteto profesoriai ir karininkai specialistai.

Bent dvi dienas Talline buvo demonstruota iš oro užpuo- limas, iš lėktuvų apmėtė bombomis turgavietę. (Prieš tai esan- čius ten žmones kariuomenės specialistas supažindino su tuo, kas tuojau turės įvykti). Iš sprogsių bombų pasirodė juodi dūmai ir, vėjo pučiami, slinko į minią (žinoma, dūmai buvo ne nuodingi).

Po keleto minučių atvyko automobiliais komandos, kurios kulkosvaidžių ugnimi prašalino lėktuvų puolimą. Tuo pačiu laiku degazatorių komandos degazavo užnuodytas vietas, pa- gendamos chlorkalkiu.

Dar pasirodė lėktuvai, bet kulkosvaidžių ugnimi sutikti, pasišalino. Po 10 minučių degazatorių komanda jau visą tur- gavię degazavo.

Dar paleista ašarojančių dujų.

Ypatingas susidare vaizdas, kada žiūrėję pašaliečiai, nors išsyk laikėsi ramiai, bet po kiek laiko pradėjo trauktis skepe- tas ir šluostytis ašaras. Pasibaigus dujų užpuolimui ir dega- zatorių komandoms išvykus, atvyko gaisrininkai, kurie nuplo- vė chlorkalkiu apipiltas vietas. Minioj gyvai diskutuota ma- tyti dalykai.

Šaulės buvo susirinkusios į savo kongresą, kuriame aptarė tolimesnį savo veikimą. Tuo pačiu laiku buvo laikomos popu- liarios paskaitos, taikytos plačioms masėms. Paskaitose buvo aptarta specialiai oro ir dujų Talino užpuolimas ir nurodyta, kas jau dabar reikėtų daryti, kad geriau būtų pašalintas ateities pavojus. Buvo demonstruota prancūzų filma apie kau- kes ir dujų karą.

Priešdujinės apsaugos savaitės paskutinis „uždarymo pa- veikslas“ buvo dainų šventės lauke (apie 3 km. už Talino). Čia susirinko apie 10.000 žiūrovų su valstybės galva ir vy- riausybe priešaky. Buvo padarytas „miestelis“ ir parodytos kariuomenės kautynės.

Kai atvyko valstybės galva, Raudonojo Kryžiaus pirminin- kas dr. Lesment'as pasakė prakalbą ir prašė atidaryti šventę.

Buvo apdovanotos šaulės. Demonstruota kaukių ir prieš- dujinės apsaugos rūbų užsidėjimas ir nuėmimas, taip pat ligo- nių pernešimas. Po to prasidėjo įdomiausi programos dalis: „miesto“ užpuolimas iš oro. Dar prieš paminėtą pratimą Ta- line įrengtomis 7-mis sirenomis (viena tokia sirena neseniai įrengta ir Rygoj) buvo duotas pavojaus signalas.

„Miestely“ buvę gyventojai, kurie dirbo kiekvienas savo darbą, po sirenos signalo metė darbus ir slėpėsi kur galėdami.

Pasirodė trys lėktuvai, kurie metė dujų ir degamas bombas.

Tratėjo kulkosvaidžiai, zenitinė artilerija — vaizdas šur- pulingas: buvo matyti užsidegę namai... Per 10 min. mies- telis sunaikintas.

Po viso to palieka aiškus miestelio užpuolimo vaizdas.

Pabaigoje buvo parodytos kariuomenės dvipusės kauty- nės. Čia dalyvavo visų ginklų rūšys: pėstininkai, kavalerija, tankai ir t. t. Buvo pavartotos dujos.

Estijos priešdujinės apsaugos savaitės rengėjai atliko dideli darbą ir gali būti patenkinti, išjudinę susidomėjimą plačiose masėse.

Juk ateities kare priešai stengsis sukelti nerimo gyvento- juose, bet dabar jau daugelis jų žinos, ką turi daryti priešui užpuolus iš oro ar paleidus dujas.

Nauji leidiniai

Mūsų Rytojus 46 nr.

Šiuo numeriu „Mūsų Rytojus“, buvęs savaitinis, pradėjo eiti dukart savaitėje. Šių dienų mūsų gyvenimas toks įvairus, toks smarkiai kinta, kad pažangesnis skaitytojas, nors ir kaimo žmogus, norėdamas neatsilikti nuo gyvenimo tempo, tik- rai pasiilgsta dažnesnio laikraščio. Dėl tokių sumetimų ir pa- dažnėjo „Mūsų Rytojus“. Dabar jis kaštuos: metams — 7 lt., pusei metų — 3,50 lt., 3 mėn. — 1,75 lt.

Vaikų Draugas. Kalendorėlis 1933 m. Angelo Sargo s-gos leid.

Ateitis 10 nr.

Talka 10 nr.

Lietuvos Mokykla 20 nr.

Moteris 11 nr.

Kalendorius 1933 metams. „Spaudos Fondo“ leidinys. Kaina 1 lit.

Šis kalendorius yra kasdieninis, nuplėšiamas. Geroji lapelių pusė gana ryški ir aiški. Antrojoje pusėje yra pasiskaityti kiek- vienai dienai. Skaitymai gana įvairūs ir įdomūs.

Jonas Skinkis. Kunigaikštis Rimgaudas arba mūsų ties Akmene. 4 veiksmų istorinė drama iš lietuvių gyvenimo XIII amž. pradžioje. Pustapedskio knygyno leidinys. Vilkaviš- kyje. 37 pusl. Kaina 1,20 c. 1932 m.

Savo scenos veikaleli. autorius pavadino istorine drama, vadinasi, jau iš pačio pavadinimo sprendžiant, veikalelis turėtų būti dramatiškas, bet to dramatizmo visai nerandame. Atsitik- tinai supinti nesvarbūs atsitikimėliai (dažniausiai paties auto- riaus išgalvoti), nevykę dialogai, veikiamųjų asmenų charakte- ristikos stoka ir pačiu elementariausiu scenos veikalamis taisyklių nesilaikymas paverčia šią „istorinę 4 veiksmų dra- mą“ kažkokiu bendru nesusipratimu. Neabejojame, kad auto- riaus turėta gerų norų atvaizduoti kunigaikščio Rimgaudo nar- sumą, bet kaip žinome, kuriam nors darbui, o ypač literatūros, gerų norų anaipol nepakanka.

Dabargi, visuose keturiuose veiksmuose, tiek lietuviai, tiek kryžiuočiai, visą laiką girtauja, dainuoja ir, girti būdami, kalba nesamones. Taip pat toli gražu nepakanka visus veikėjus pavadinti lietuviškais vardais ir manyti, kad jie tuo pačiu jau tampa lietuviški. Reikia, kad ne jų vardai, bet kad jų elgesys tą lietuviškumą rodytų. Gera yra atvaizduoti drąsius lietuvius (jie iš tikrųjų toki ir buvo), bet kai vienas lietuvis kardu iškupoja penkiolika gerai ginkluotų kryžiuočių ir du „mirtinai sužeidžia“ (o toks faktas „istorinėj dramoj“ yra) tai jau tiesiog nusišypsoti tenka. Taip pat Karijoto pabėgimas iš nelaisvės dar labiau neįtikėtinas. Autorius Karijoto pabėgimą skliausteliuose taip paaiškina: (Belaisvis, pasinaudodams princo artumu, vienu akimirksniu ištraukia princo kardą, Perkūno greitumu kerta šalia stovintį marčelgą, dviem smarkiais kardo smūgiais kerta stovinčius kardininkus ir, kol kiti atsipeikėja, su iškeltu kardu šoka miškan).

Per visus keturius veiksmus, prieš uždangos nuleidimą ir šiaip kur tik tuštesnė vieta, arba veikalo herojai pritrūksta kalbos, autorius skliausteliuose užrašo, paaiškina (Pasigirsta trimto garsai).

Knygelė vis dėlto naudinga, nes tai geras pavyzdys, kaip istorines dramas nereikia rašyti. Kariuomenės bibliotekoms netinka.

Ant. Gulkis.

Redakcijos atsakymai.

M. Kisieliui. Už „Kario“ 28, 33, 39 ir 42 nr. įdėtus Tamstos juokus išrašėme „Kari“ visiems 1933 m.

L. Žitkevičiui. Atsiųsti eilėraščiai netiks.

J. Br. Gaila, Tamstai padėti negalėsime, nes rašiniai netinka „Kariui“.

Vyr. pusk. Tauniui. Tokių pasižadėjimų jau nebededame „Kary“, nes jau pasitaikė, kad per „Kari“ pasižada, o per civilius laikraščius atšaukia. Galima ir be viešų pasižadėjimų nebegerti.

J. Gintuliui. Tamstos minimo skyriaus „Kary“ niekuomet nebuvo. Gal sumaišėte pavadinimą.

J. Gaigalui. Idomesnius aprašymus mielai dėsime, jeigu jie bus nauji ir neilgi.

Mokytojui J. J. Tamstos straipsnio nedėsime, nes, matyt, visai nesupratote to dalyko, apie kurį rašote. Patartumėm perskaityti „Kario“ 46 nr. „Kariškas ruošimas pradžios mokyklose“.

P. Šuboniui. „Ko taip gaudžiai gegutė kukuoja“ nedėsime Vaidievučiui. „Moksleivio vaidmuo pavergtų Lietuvos žemių vadavimo dirvoje“ nedėsime. Adresą pakeitėme.

J. Sirgedai. Tamstos atsiųsti dalykėliai „Kariui“ netiks. Taip pat jie netiks ir „Skautų Aidui“, nes blogai parašyti. Tamstai dar reikia gerokai pasimokyti rašyti. Kada viename žody yra po 2—3 klaidas, tai jos laikraštis neapsiims dėti.

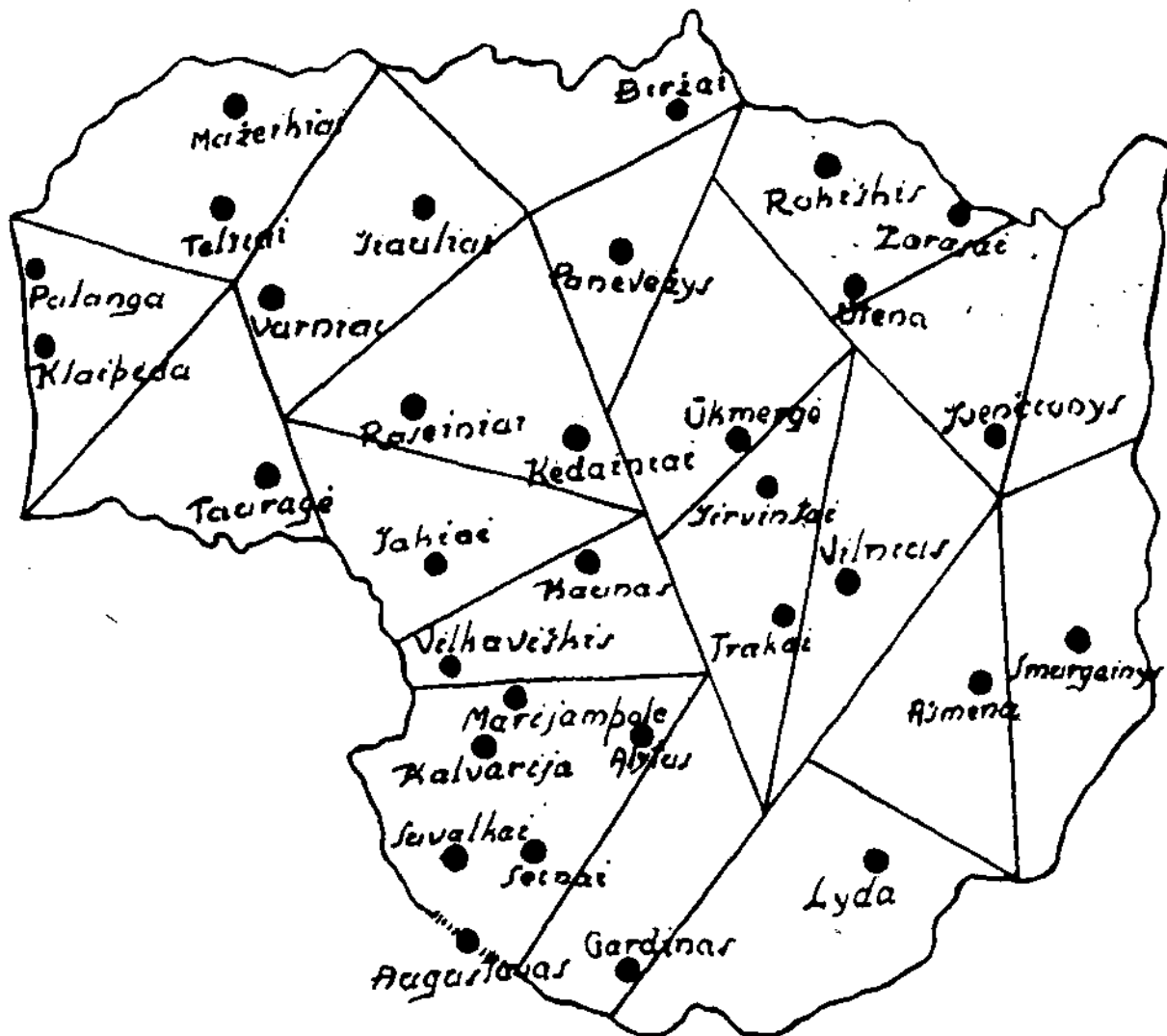
St. Verknei. „Mirties naguose“ nedėsime. Neįdomus, maža veiksmo, gyvenimo bei istorijos. Daugiausia kalbos bei pasikalbėjimai.

Marsui. Tamstos atsiųsti eilėraščiai netiks.

J. Jonušui. Kaip aš išsirašiau „Kari“ nedėsime.

Jonui Žilėnui. Atskirų 1930 m. „Kario“ nr. nr. jau nebeturime. Turime tik surinktus pilnus komplektus. Jie kainuoja po 8 lt. Kadangi Tamstos klausiami nr. nr., atskirai perkant, kainotų daugiau kaip 8 lt., todėl siunčiame visą 1930 m. komplektą. Atsilyginti nebereikės, nes už Tamstos „Kary“ įdėtą korespondencijas išeina 8 lt. honoraro. Vadinas, užtenka už siunčiamą komplektą.

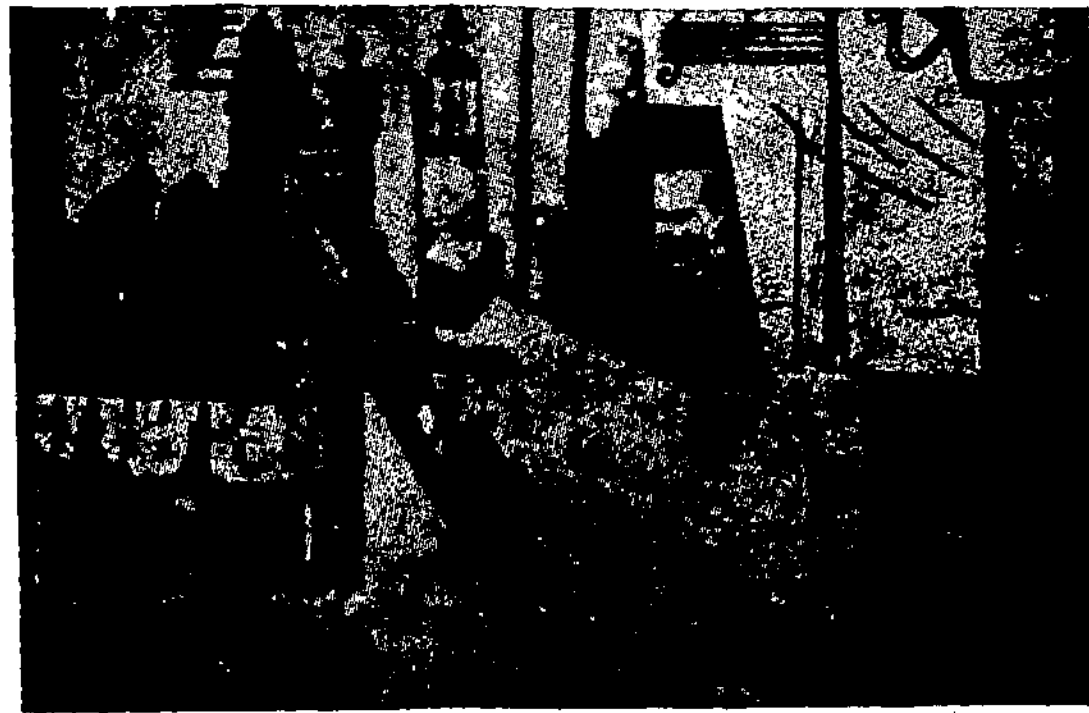
Galvosūkių 46 nr. sprendimas.

Gera išsprendė Bern. O-tas (Pšš.).

Galvosūkis 48 nr.

(vertin. 2 tš.).

Atvaizde matote fotografiją, sudarytą iš gabalų, iškarpų iš vieno š. m. „Kario“ nr. vaizdų.

Nurodyti „Kario“ nr. ir tuos vaizdus (antraštėmis), iš kurių padarytos iškarpas.

Pastaba. Vieno vaizdo gali būti kelios iškarpas.

Bolius Švilpukas.

Kalendorius,

kaip „Kario“ priedas,
bus duodamas

tik metiniams
prenumeratoriams!

Nesivėluokit!

JAU METAS UŽSIPRENUMERUOTI

KARYS

1933 METAMS

JEI NORIMA SAVO LAIKU GAUTI

GRAŽŲ SIENINĮ KALENDORIŲ

Kalendorius,

kaip „Kario“ priedas,
bus duodamas

tik metiniams
prenumeratoriams!

Nesivėluokit!